

<https://doi.org/10.61827/fp2024a1>

Richard Śípek (podał do druku)
Library of National Museum in Prague

GRA W KARTY KRÓLA ZIMOWEGO (DZIESIĘCIOJĘZYCZNA REEDYCJA I FACSIMILE)

Karty do gry od niepamiętnych czasów stanowiły nie tylko narzędzie czy środek rozrywki bądź hazardu, gdyż kojarzono je także z wieloma innymi znaczeniami. Karty – symbolicznie i alegorycznie – odzwierciedlają rzeczywistość, a także bieg ludzkiego życia: „Jakie karty dał nam los i jaka karta zostanie nam przyznana w ważnej sytuacji życiowej?”. „Nie będziemy czytać naszych kart!”. Od czasów średniowiecza karty mają prostą i ustaloną formę, można ją było łatwo i szybko powielić, ówczesnie najczęściej dzięki technikom drzeworytniczym. Niemniej – mimo iż dominowały w nich schematycznie powtarzające się postaci, motywy roślinne itp. – w niektórych przypadkach można natknąć się na realizację oryginalną i zaskakującą, będącą efektem niezwyklej inwencji.

*

Wkrótce po bitwie pod Białą Górą, prawdopodobnie w Wiedniu, ukazał się druk zawierający cztery zestawy miedziorytów, na każdy z nich złożyło się dziewięć kart do gry, wszystkie wyposażone w alegoryczne ryciny. Nakład tej publikacji trudno obecnie ustalić; do naszych czasów zachowały się jedynie dwa kompletne egzemplarze tej edycji, jeden zachował się w oryginalnej, nierozciętej formie i przechowywany jest w Deutsches Spielkartenmuseum w Leinfelden-Echterdingen w Niemczech. Drugi, pocięty na pojedyncze karty, był własnością bibliofila Františka Gottfrieda Troila (ok. 1583 – ok. 1648) jako fragment jego kolekcji ulotek z lat 1618-1622, a obecnie znajduje się w zbiorach wczesnych druków Biblioteki Muzeum Narodowego w Pradze.

Alegoryczne ilustracje na tych kartach do gry przedstawiają wydarzenia związane z wybuchem powstania czeskiego, jego genezą, przebiegiem i militarną klęską, zdławioną brutalnymi represjami. Omawianą talię zatytułowano po łacinie *Declaratio mysterii novorum foliorum lusoriorum, dictorum Folia Kosakorum Lisoviensium* (*Objaśnienie tajemnicy nowych kart do gry zwanych Karty kozaków lisowskich*). Poniżej poszczególnych rycin, przyklejonych taśmą do kartek papieru większego formatu, właściciel druku, czyli F.G. Troilo, napisał serię łacińskich komentarzy, wyjaśniających alegoryczne znaczenie wyobrażeń plastycznych. Wszakże Troilo prawdopodobnie oparł treść tych subskrypcji na niezachowanym łacińskim wzorcu polskiego druku pt. *Declaratia, abo objaśnienie kart kozackich*, wydanego w Wiedniu w 1621 roku, oraz na komentarzach do tychże kart zredagowanych wierszem.

Autora tego rymowanego tekstu i zarazem sprawcy ducha alegorycznego wydzwiku kart najpewniej należy upatrywać w Wojciechu Dembołęckim, polskim franciszkaninie, kapelanie lekkiej jazdy polskiej, mianowicie lisowczyków. Ci ostatni na własne miano przyjęli nazwisko swojego pierwszego dowódcy, Aleksandra Józefa Lisowskiego, który zebrał ich w latach 1615-1617 na wojnę przeciw Rosji, po czym ofiarowali swoje wojenne usługi na rzecz cesarza Ferdynanda II. Na ogół nie otrzymywali regularnego żołdu, dlatego też najczęściej walczyli w nadziei na zdobycz w postaci łupów. Oprócz plądrowania ziem Moraw i południowych Czech, 8 listopada 1620 roku wzięli także udział w bitwie pod Białą Górą. Dembołęcki w tekście swojego pamiętnika¹ i w obrębie zabytkowych kart nieraz uwypukla waleczność właśnie rot lisowskich w boju z wojskami powstańców czeskich.

Alegoryczne karty przedstawiają w czterech kolorach (liście, dzwonki, serca, żołędzie) cztery chronologiczne etapy powstania czeskiego; od idyllicznego czasu pokoju pod panowaniem Habsburgów, poprzez zorganizowanie powstania, sam konflikt zbrojny, aż po zniszczenie dóbr strony czeskiej i tym samym gorzki koniec bohaterów buntu. Ilustracje zamieszczone na serii kart ośmieszają zwłaszcza Zimowego Króla, palatyna reńskiego Fryderyka V – przedstawionego jako zachłanna małpa, kradnąca koronę czeską; kompromitują również księcia Johanna Georga von Brandenbura, dowódcę armii śląskiej w okresie powstania – ukazanego w postaci osła, nawołującego do rewolty uderzeniami w bęben; piętnują księcia siedmiogrodzkiego Gabriela Bethlena – jawiącego się na rycinie jako chciwy kozioł; szydzą wreszcie z Karela Starszego z Zierotina, wodza szlachty morawskiej, zaprezentowanego w skórze zgłodniałego dzika plądrującego Morawy.

Na temat kart kozaków lisowskich obszernie pisał polski historyk literatury Radosław Szyber, którego książka – *Tuz, kralka, wyżnik, niżnik i inne karty. Dwa barokowe zabytki literacko-plastyczne* (Zielona Góra, 2009) – była inspiracją i ważnym źródłem dla wystawy zorganizowanej w Muzeum Narodowym w Pradze 2023 roku (21 lipca – 20 października)².

Liście. Pierwszy kolor talii symbolizuje idylliczny okres przed powstaniem czeskim, kiedy to wszystkie ziemie pod panowaniem dynastii Habsburgów kwitły i cieszyły się słodczą odpoczynku pod skrzydłami panującej dynastii. Wszystko to reprezentuje

1 Zob. W. Dembołęcki, *Przewagi elearów polskich*, wstęp i oprac. R. Szyber, Toruń 2005; zob. także R. Szyber, *400 years after the Battle of Humenné. A Polish source on the Siege of Vienna and its aftermath (1619-21)*, „Hungarian Studies” 2019, vol. 33, no. 2 (DOI: 10.1556/044.2019.33.2.8).

2 Por. R. Szyber, *Tuz, kralka, wyżnik, niżnik i inne karty. Dwa barokowe zabytki literacko-plastyczne*, Zielona Góra 2009; idem, *Wojciech Dembołęcki o lisowczykach wierszem i prozą (1620-1621)*, Warszawa 2011; idem, *Niebylski, bydłę, fréz, zadek i udawany hrabia... Wokół niektórych zagadek „Deklaracji abo objaśnienia kart kozackich”*, [w:] *Prace Edytorskie 1*, red. S. Kufel, K. Grabias-Banaszewska, Zielona Góra 2009, s. 235-248; idem, *Znaczone karty. Wokół literacko-plastycznego świata alegorezy historycznej w „karcieciach” z 1621 roku*, [w:] *Słowo do oglądania*, red. G. Kubski, Zielona Góra 2004, s. 73-93.

niewydobyty z pochwy miecz, gotowy wszakże do dyspozycji w szponach orła cesarskiego. Cesarz łaskawie koronuje Węgrów i Czechów, a następnie postać królowej, ta zaś życzliwie przyjmuje daninę od obu wspomnianych nacji. Dobrobyt Czech, Moraw i Królestwa Węgier uwydatniają korona, snop pszeniczny i gałązka winorośli obciążona winogronami. Postać kawalera, grającego w kręgle, oraz kobieta przy stole z wybornymi smakołykami w tle symbolizują słodką beczynność. A jeździec, zabawiający się polowaniem na zająca, wskazuje elitarną formę rozrywki ówczesnej szlachty.

Dzwonki przedstawiają wigilię powstania, w jej trakcie wściekle psy, uosabiające narody zależne od monarchii Habsburgów, przypuszczają atak na cesarskiego orła. Równocześnie w symboliczny sposób zapowiadają losy powstańców. Wszystko bowiem okazuje się kruche, gdyż chwieje się na zmiennych, okrągłych dzwonekch, przywołując na myśl niestabilność Fortuny. Od tego miejsca obrazy nie wypadają już tak dwuznacznie. Przyszłego Zimowego Króla, palatyna Fryderyka V, i księcia siedmiogrodzkiego Gabriela Bethlena można zaobserwować dwukrotnie. W jednym przypadku próbują ukraść korony królewskie z rąk uspiętego cesarza. W drugim zaś Fryderyk V – jako małpa – usiłuje ponownie pozyskać insygnium władzy królewskiej. Z kolei Gabriel Bethlen – w postaci samolubnego kozła – próbuje się ratować, udając, że broni Królestwa Węgier. Natomiast przywódca szlachty morawskiej, Karel Starszy z Zierotina, i protestancki watażka, Hartmann z Buchheim – wyobrażeni jako para świń – rozdierają obfity snop pszenicy, oznaczający żyzne Morawy.

Serca wyróżniają się podwójną symboliką w kartach kozackich. Reprezentują lojalność wyznawców, towarzyszy i żołnierzy wobec cesarza z dynastii Habsburgów. Zarazem jednak serca wskazują wrogich powstańców, lecz przenika je cesarski miecz, co widać na karcie asa, na której miecz z przebitym sercem dzierży habsburski orzeł; podobny obraz jawi się na dziewiątce – oto jeździec kozacki jednym cięciem szablą tnie dziewięć serc na pół. Trzej cesarscy jeźdźcy w zbroi niosą też serca nabite na drewniane włócznie jako symbol swojej wierności. Serca są także symbolem błogosławieństwa, które Gabriel Bethlen zachłannie pożera, ponownie niczym koza. Kaleki osioł, ponieważ stracił już nogę, uszy i ogon – mimo tych niedostatków – nadal przywołuje rebeliancką armię dźwiękiem bębna, mianowicie siły oddziałów śląskich w trakcie batalii pozostających pod dowództwem księcia Johanna Georga von Brandenburga.

Żołędzie, jako czwarty i ostatni kolor tej talii, zapowiadają klęskę powstania czeskiego poprzez symboliczny znak w formie nędznego pożywienia pokonanych powstańców – właśnie żołędzi, będących pokarmem świń. W efekcie pośród kart tego koloru Fryderyk V, palatyn reński, zmienia swoją postać i już nie widzimy go jako małpy, ale dzika, który spadł z korony wysokiego dębu i teraz pasie się owocami tego drzewa. Kilka kart dalej, tym razem ponownie w postaci małpy, porzuca swoich zwolenników w łódce. Uciekającą konfederację buntowników protestanckich symbolizuje alegoryczna postać

Nierządnicę Babilońskiej z siedmioma głowami węży. Ostatni kolor zwraca szczególną uwagę na losy najważniejszych przywódców powstania: Jindřicha Matyáša Thurna, zbiegającego w góry bez broni i kapelusza. Natomiast Ernst von Mansfeld kuśtyka w stronę sznura zwieszającego się z szubienicy. Gabriel Bethlen porzuca zaś swoich wiernych zwolenników w osobliwym locie, gdyż mocno uchwycił się nóg frunącego bociana. A Johann Georg von Brandenburg – ukazany jako osioł – przepędzany jest batem polskiego żołnierza.

*

Wznowienie kart obejmuje facsimile (37)³ druku wraz z odręcznie poczynionymi komentarzami przez F.G. Troila, poprzedzonymi dziesięciojęzycznym przekładem manuskryptu. Przekłady oraz reprodukcje otrzymały identyczną numerację, aby skorelować odbitki z tekstem, ponieważ są publikowane w dwóch odrębnych częściach. Pierwsza liczba wskazuje pozycję karty w talii (1-36), natomiast druga – jej miejsce w obrębie czterech kolorów (1-9). Deskrypcje ogłoszono w następującej kolejności: oryginalne brzmienie łacińskie (1), następnie po polsku (2), czesku (3), angielsku (4), francusku (5), niemiecku (6), włosku (7), rosyjsku (8), hiszpańsku (9) oraz ukraińsku (10)⁴.

³ Ta talia kart do gry była już publikowana w całości (ilustracje) bądź we fragmentach. Zob. M. Bohatcová, *Irrgarten der Schicksale-Einblattdrucke vom Anfang des Dreissigjährigen Krieges*, Praha 1966; D. Hoffmann, *Die Welt der Spielkarte*, Leipzig 1972; R. Szyber, *Tuz, kralka, wyźnik, niźnik i inne karty*.

⁴ Na język polski przełożył Radosław Szyber.

Karetní partie zimního krále (desetijazyčná edice a faksimile)

Hrací karty jsou od nepaměti nejen nástrojem a prostředkem zábavy, popřípadě hazardu, ale pojí se s celou řadou dalších významů. Karty symbolicky a alegoricky odrážejí realitu světa a lidského života: „Jaké karty každému z nás osud namíchal a jaká karta nám v důležité životní situaci padne?“ „Nebudeme přece hádat z karet!“ Od středověku mívaly karty jednoduchou a ustálenou podobu, kterou bylo možno jednoduše a rychle replikovat, nejčastěji pomocí dřevořezového deskotisků. Avšak i v množství schematicky se opakujících postav, vegetativních a dalších motivů zatřpytí se občas originální a překvapivá invence.

*

Krátce po bitvě na Bílé hoře byl patrně ve Vídni vytištěn soubor čtyř mědirytových grafických listů po devíti hracích kartách s alegorickým obrazovým obsahem. Celkový náklad není znám. Do dnešních dnů se dochovaly pouze dva otisky všech čtyř mědirytových štočků. Jeden v původní nerozřezané podobě v Deutsches Spielkartenmuseum v německém Leinfelden-Echterdingen. Druhý, rozřezaný na jednotlivé karty byl v majetku bibliofila Františka Gottfrieda Troila (asi 1583 – asi 1648) jako součást jeho sborníku jednolistů z let 1618-1622 a dnes je součástí sbírky starých tisků Knihovny Národního muzea v Praze.

Námětem alegorických ilustrací na hracích kartách jsou události týkající se českého stavovského povstání, jeho kořenů, vzepětí i vojenské porážky a násilného potlačení. Soubor karet je nadepsán latinským titulem *Declaratio mysterii novorum foliorum lusoriorum, dictorum Folia Kosakorum Lisoviensium* (*Vysvětlení tajemství nových hracích karet, zvaných Karty kozáků lisovčků*). Pod každou kartu podlepenou papírovým archem vepsal jejich majitel F.G. Troilo latinský komentář vysvětlující alegorický význam ilustrace. Troilo však tyto popisky pravděpodobně formuloval podle nedochované latinské předlohy polského tisku *Declaratia, abo objaśnienie kart kozackich*, který vyšel roku 1621 ve Vídni, a ve verších komentuje tytéž karty.

Autorem textu knihy i duchovním autorem podoby alegorických karet byl pravděpodobně polský františkán Wojciech Dembołęcki, vojenský kaplan lisovčků, polského oddílu lehké jízdy. Ti přijali jméno svého prvního velitele Aleksandra Józefa Lisowského, který je shromáždil mezi lety 1615 a 1617 pro válku proti Rusku, po jejímž skončení se dali do služeb císaře Ferdinanda II. Nedostávali pravidelný žold, ale sloužili za podíl na kořisti. Krom plnění Moravy a jihu Čech zasáhli také 8. listopadu 1620 do bitvy na

Bílé hoře. Dembołęcki v textu své knihy¹ i na kartách vyzdvihuje chrabrost lisovčíků v boji proti českým povstalcům.

Alegorické karty reprezentují ve čtyřech karetních barvách (listy, kule, srdce, žaludy) čtyři chronologicky po sobě jdoucí etapy českého stavovského povstání; od idylického období míru pod habsburskou vládou přes přípravu povstání a vojenský konflikt až po porážku stavů a hořký konec nejvýznamnějších protagonistů na české straně. Ilustrace na kartách zesměšňují především „zimního krále“ Fridricha Falckého alegorizovaného v podobě opice, která si zpupně přisvojila českou korunu, vrchního velitele slezských vojsk vévodu Jana Jiřího Krnovského jako osla s verbířským bubnem, sedmihradského knížete Gábora Bethlena jakožto mlsného kozla a moravského zemského hejtmana Karla staršího ze Žerotína coby hltavé divoké prase plenící Moravu.

Problematikou Karet kozáků lisovčíků se zevrubně zabýval polský literární historik Radosław Szyber, jehož kniha *Tuz, Kralka, Wyźnik, Niźnik i inne karty. Dwa barokowe zabytki literacko-plastyczne* (Zielona Góra, 2009) byla inspirací a významným pramenem pro výstavu konanou v Národním muzeu v Praze v roce 2023 (21. července – 20. října)².

Listy. Listy coby první barva karetní sady symbolizují idylické období před stavovským povstáním, kdy všechny země pod vládou Habsburků a jejich péčí vzkvétaly a těšily se sladkému odpočinku pod křídly panovnické dynastie. To vše znázorňuje meč ve spáru císařského orla skrytý v pochvě, císař milostivě korunující Čechy a Uhry a postava královny s vřídlostí přijímající hold obou národů. Prosperitu Čech, Moravy a Uher představují koruna, pšeničný snop a vinná ratolest obtěžkaná hrozny vinné révy. Postava kavalíra hrajícího kuželky a v pozadí žena u stolku s vybranými lahůdkami symbolizují sladkou zahálku. Muž na koni štvoucí zajíce reprezentuje vznešenou formu zábavy soudobé šlechty.

Kule. Kulové karty představují předvečer vlastního povstání v podobě vzteklých psů symbolizujících národy habsburské monarchie, kteří dorážejí na císařského orla. Současně symbolicky předznamenávají osud rebelů. Vše je chatrné, vše se chvěje na vrtkavých koulích evokujících nestálost Štěštiny. Symbolické obrazy jsou již zcela adresné. Dvakrát se na nich objevuje budoucí „zimní král“ Fridrich Falcký a sedmihradský kníže Gábor Bethlen. V jednom případě se společně pokoušejí ukrást královské koruny

1 Viz W. Dembołęcki, *Przewagi elearów polskich*, wstęp i oprac. R. Szyber, Toruń 2005; viz také R. Szyber, *400 years after the Battle of Humenné. A Polish source on the Siege of Vienna and its aftermath (1619-21)*, "Hungarian Studies" 2019, vol. 33, no. 2 (DOI: 10.1556/044.2019.33.2.8).

2 Viz R. Szyber, *Tuz, kralka, wyźnik, niźnik i inne karty. Dwa barokowe zabytki literacko-plastyczne*, Zielona Góra 2009; idem, *Wojciech Dembołęcki o lisowczykach wierszem i prozą (1620-1621)*, Warszawa 2011; idem, *Niebylski, bydłę, frez, zadek i udawany hrabia... Wokół niektórych zagadek „Deklaracji abo objaśnienia kart kozackich”*, in: *Prace Edytorskie*, red. S. Kufel, K. Grabias-Banaszewska, Zielona Góra 2009, s. 235-248; idem, *Znaczone karty. Wokół literacko-plastycznego świata alegorezy historycznej w „karcieciach” z 1621 roku*, in: *Słowo do oglądania*, red. G. Kubski, Zielona Góra 2004, s. 73-93.

z rukou dřímajícího císaře. Na jiném místě je Fridrich Falcký zobrazen jako opice, jež se opět snaží podloudně získat královskou korunu. Gábor Bethlen coby sobecký kozel usiluje při zdánlivé obraně Uhrů zabezpečit sebe sama. Moravský zemský hejtman Karel starší ze Žerotína a protestantský vojevůdce Hartmann z Buchheimu v podobě dvou vepřů trhají na kusy bohatý pšeničný snop symbolizující úrodnou Moravu.

Srdce. Srdce mají v symbolice kozáckých karet dvojí význam. Představují věrnost stoupenců a spolubojovníků habsburského císaře, tedy stálost jejich srdcí. Současně však značí srdce nepřítel-povstalců, kterými proniká císařský meč, jak je vidět jednak na esové kartě, na níž meč s nabodnutým srdcem třímá habsburský orel, jednak na devítce, kde kozácký jezdec roztíná jednou ranou napolovic devět srdcí. Svá srdce coby symbol věrnosti nesou nabodnutá na dřevcích tři císařští jezdci ve zbroji. Srdce jsou také symbolem pozhánání, jež hltavě vysává Gábor Bethlen opět v podobě kozla. Zmrzačený osel, který sice již ztratil nohu, uši a ocas, přesto však stále svolává vojsko bubnováním, představuje vévodu Jana Jiřího Krnovského, vrchního velitele slezských vojsk během stavovského povstání.

Žaludy. Jako závěrečná čtvrtá barva karetní hry předjímají žaludy porážku stavovského povstání v symbolické podobě jediné ubohé potrawy poražených povstalců – žaludy coby zdroj vepřů. Analogicky se Fridrich Falcký na žaludové kartě mění z opice v kance, jenž po pádu z výšin koruny vzrostlého dubu nyní na zemi spásá žaludy. O několik listů dále, teď však už opět jako opice, opouští v loďce své věrné. Konfederaci protestantských stavů na útěku představuje alegorická postava nevěstky babylonské se sedmi hadími hlavami. Zvláštní pozornost věnuje poslední barva osudům nejvýznamnějších vůdců stavovského povstání: Jindřich Matyáš Thurn prchá beze zbraní a klobouku do hor. Petr Arnošt Mansfeld kulhá o jedné noze k šibeniční smyčce. Gábor Bethlen odlétá od svých věrných, drže se čápa za nohy. Jana Jiřího Krnovského v podobě osla zahání na útěk polský voják s bičem.

*

Nová edice karet zahrnuje faksimile (37)³ grafických tisků a rukopisné komentáře rukou F.G. Troila, kterým předchází jejich překlad do deseti jazyků. Překlady a faksimile jsou číslovány shodně kvůli spojení obrazu a textu, protože obě části jsou publikovány ve dvou samostatných dílech. První číslo označuje pozici karty v sadě hracích karet (1-36), druhé číslo určuje její pozici v rámci čtyř barev (1-9). Popisy jsou publikovány v následujícím pořadí: originál – latina (1), polština (2), čeština (3), angličtina (4), francouzština (5), němčina (6), italština (7), ruština (8), španělština (9), ukrajinština (10).

³ Tyto hrací karty již byly publikovány jako celek nebo zlomkovitě. Viz M. Bohatcová, *Irrgarten der Schicksale-Einblattdrucke vom Anfang des Dreissigjährigen Krieges*, Praha 1966; D. Hoffmann, *Die Welt der Spielkarte*, Leipzig 1972; R. Szyber, *Tuz, kralka, wyźnik, niźnik i inne karty*.

Winter King's Game of Cards (ten language reissue and facsimile)

Since time immemorial, playing cards have not only been a tool and a means of entertainment or gambling, but they have been associated with a number of other meanings. Cards symbolically and allegorically reflect the reality of the world and human life: "What cards has fate dealt us, and what card will be dealt to us in an important life situation?" "We won't have our cards read!" Since the Middle Ages, cards have had a simple and established form that could be easily and quickly replicated, most often by means of a woodcut print. However, even though there was a number of schematically recurring characters, vegetative and other motifs, sometimes we can encounter original and surprising inventiveness.

*

Shortly after the Battle of White Mountain, a set of four copperplate prints, each consisting of nine playing cards with allegorical pictures was presumably printed in Vienna. The total print run is unknown. Only two prints of all four copperplates have survived to this day. One in its original uncut form at the Deutsches Spielkartenmuseum in Leinfelden-Echterdingen, Germany. The second, cut into individual cards, was owned by bibliophile František Gottfried Troilo (ca. 1583 – ca. 1648) as part of his collection of broadsheets from 1618-1622 and is now part of the collection of early prints of the National Museum Library in Prague.

The allegorical illustrations on the playing cards depict events related to the Bohemian Revolt, its roots, upsurge and military defeat and violent repression. The set of cards is titled in Latin: *Declaratio mysterii novorum foliorum lusoriorum, dictorum Folia Kosakorum Lisoviensium* (*Explanation of the mystery of the new playing cards, called the Lisowczyks Cossack Cards*). Under each card taped to a sheet of paper, their owner, F.G. Troilo, wrote a commentary in Latin explaining the allegorical meaning of the illustration. Troilo, however, probably based these descriptions on the unpreserved Latin template of the Polish print *Declaratia, abo objaśnienie kart kozackich*, which was published in Vienna in 1621, and comments on the same cards in verse.

The author of the text of the book and the spiritual author of the style of the allegorical cards was most probably Wojciech Dembołęcki, a Polish Franciscan friar who was a chaplain of Polish-Lithuanian Commonwealth light cavalry – Lisowczyks. They adopted the name of their first commander, Aleksander Józef Lisowski, who gathered them between 1615 and 1617 for the war against Russia, after which they offered their services to Emperor Ferdinand II. They did not receive a regular salary, but served for a share of the spoils. In addition to plundering the lands of Moravia and southern Bohemia, they also fought in the Battle of White Mountain on 8 November 1620. In the

text of his book¹ and on the cards, Dembołęcki highlights the bravery of the Lisowczyks during the fight against the Bohemian insurgents.

The allegorical cards represent, in four suits (leaves, bells, hearts, acorns), four chronological stages of the Bohemian Revolt; from the idyllic period of peace under the Habsburg rule through the preparation of the uprising and the military conflict to the defeat of the estates and the bitter end of the most important protagonists on the Bohemian side. The illustrations on the cards ridicule especially the “Winter King” Frederick V of the Palatinate who is depicted as a greedy monkey stealing the Bohemian crown, Duke Johann Georg von Brandenburg, the commanding general of the Silesian army during the uprising, as a donkey summoning an army with a drum, Prince Gabriel Bethlen of Transylvania as a greedy goat, and Karel the Elder of Zierotin, head of the Moravian nobility, as a hungry wild boar plundering Moravia.

The Polish literary historian Radosław Szyber, whose book *Tuz, kralka, wyżnik, niżnik i inne karty* was an inspiration and an important source of inspiration for the exhibition held in National Museum in Prague in 2023 (21 July – 20 October), has written extensively on the issue of the Cossack Lisowczyks Cards².

Leaves. The leaves, being the first suit of the card set, symbolize the idyllic period before the Bohemian Revolt, when all the lands under the rule of the Habsburg dynasty flourished and enjoyed sweet repose under the wings of the ruling dynasty. All of this is represented by a sword hidden in a scabbard held by an imperial eagle in its claws, the Emperor graciously crowning Hungarians and Bohemians and a figure of the Queen accepting the tribute from both nations with kindness. The prosperity of Bohemia, Moravia and Kingdom of Hungary is represented by the crown, a sheaf of wheat and a vine branchlet laden with grapes. Figure of a cavalier playing skittles and a woman at a table with select delicacies in the background symbolize sweet idleness. A man on horseback chasing a hare represents a noble form of entertainment of the contemporary nobility.

Bells. The bells cards represent the eve of the uprising symbolized by angry dogs which stand for the nations of the Habsburg monarchy that are launching an attack on the imperial eagle. At the same time, they symbolically foreshadow the fate of

1 See W. Dembołęcki, *Przewagi elearów polskich*, wstęp i oprac. R. Szyber, Toruń 2005; see also R. Szyber, *400 years after the Battle of Humenné. A Polish source on the Siege of Vienna and its aftermath (1619-21)*, “Hungarian Studies” 2019, vol. 33, no. 2 (DOI: 10.1556/044.2019.33.2.8).

2 See R. Szyber, *Tuz, kralka, wyżnik, niżnik i inne karty. Dwa barokowe zabytki literacko-plastyczne*, Zielona Góra 2009; idem, *Wojciech Dembołęcki o lisowczykach wierszem i prozą (1620-1621)*, Warszawa 2011; idem, *Niebylski, bydłę, frez, zadek i udawany hrabia... Wokół niektórych zagadek „Deklaracji abo objaśnienia kart kozackich”*, [w:] *Prace Edytorskie*, red. S. Kufel, K. Grabias-Banaszewska, Zielona Góra 2009, s. 235-248; idem, *Znaczone karty. Wokół literacko-plastycznego świata alegorezy historycznej w „karcieciach” z 1621 roku*, [w:] *Słowo do oglądania*, red. G. Kubski, Zielona Góra 2004, s. 73-93.

the insurgents. Everything is fragile, everything trembles on fickle bells evoking the instability of the Fortuna. At this point, symbolic images are not at all ambiguous. The future “Winter King” Frederick V of the Palatinate and Prince of Transylvania Gabriel Bethlen are depicted twice. In one case, they are trying to steal the royal crowns from the hands of a dormant Emperor. Another case depicts Frederick V of the Palatinate as a monkey trying to get the royal crown once again. In the form of a selfish belly goat, Gabriel Bethlen strives to save himself while pretending to defend the Kingdom of Hungary. Head of the Moravian nobility, Karel the Elder of Zierotin, and Protestant warlord Hartmann of Buchheim in the form of two pigs tear apart a rich wheat sheaf symbolizing fertile Moravia.

Hearts. Hearts have a double meaning in the symbolism of Cossack cards. They represent the loyalty of the followers and fellow soldiers of the Habsburg Emperor, their loyal hearts. At the same time, however, they symbolize the hearts of the insurgent enemies through which the imperial sword penetrates, as can be observed on the ace card, on which the sword with a pierced heart is held by the Habsburg eagle; and on the nine card, where a Cossack horseman cuts nine hearts in half in one swing. Three imperial horsemen in armour carry their hearts impaled on wooden lances as a symbol of their loyalty. Hearts are also a symbol of blessing that Gabriel Bethlen is greedily devouring, once again as a goat. A crippled donkey, that has already lost a leg, ears and tail, is nonetheless summoning the army by the sound of a drum. It represents Duke Johann Georg von Brandenburg, the commanding general of the Silesian army during the uprising.

Acorns. As the final fourth suit of the card game, the acorns foreshadow the defeat of the Bohemian Revolt in the symbolic form of miserable food of the defeated insurgents – acorns which were fed to pigs. By analogy, on the acorn card, Frederick V of the Palatinate changes his form from a monkey to a boar, who, having fallen from the crown of a towering oak tree, now grazes on acorns. A few cards further on, once again in the form of a monkey, he is abandoning his followers in a boat. The Confederation of the Protestant estates on the run is symbolized by an allegorical figure of the Whore of Babylon with seven snake heads. The last suit pays special attention to the fates of the most important leaders of the uprising: Jindřich Matyáš Thurn fleeing to the mountains without arms and hat. Ernst von Mansfeld limping towards a gallows noose. Gabriel Bethlen flying away from his loyal followers, holding tight to a stork’s legs. Johann Georg von Brandenburg in the form of a donkey being driven away by a Polish soldier with a whip.

*

The reissue of the cards covers facsimile (37)³ of the print and its handwritten comments made by F.G. Troilo preceded with ten languages translations of the manuscript. The translations and facsimile are numbered identically to correlate images and texts, because both of them are published in two separate parts. The first number indicates position of a card in the playing cards set (1-36), the second one designates its position within four suits (1-9). Descriptions are published in the following order: original – Latin (1), Polish (2), Czech (3), English (4), French (5), German (6), Italian (7), Russian (8), Spanish (9), Ukrainian (10)⁴.

LITERATURA CYTOWANA (CITOVANÁ LITERATURA/LITERATURE CITED)

- Bohatcová M., *Irrgarten der Schicksale-Einblattdrucke vom Anfang des Dreissigjährigen Krieges*, Praha 1966.
- Dembołęcki W., *Przewagi elearów polskich*, wstęp i oprac. R. Szyber, Toruń 2005.
- Hoffmann D., *Die Welt der Spielkarte*, Leipzig 1972.
- Szyber R., 400 years after the Battle of Humenné. A Polish source on the Siege of Vienna and its aftermath (1619-21), „Hungarian Studies” 2019, vol. 33, no. 2 (DOI: 10.1556/044.2019.33.2.8).
- Szyber R., *Niebylski, bydłę, frez, zadek i udawany hrabia... Wokół niektórych zagadek „Deklaracji abo objaśnienia kart kozackich”*, [w:] *Prace Edytorskie*, red. S. Kufel, K. Grabias-Banaszewska, Zielona Góra 2009.
- Szyber R., *Tuz, kralka, wyżnik, niżnik i inne karty. Dwa barokowe zabytki literacko-plastyczne*, Zielona Góra 2009.
- Szyber R., *Wojciech Dembołęcki o lisowczykach wierszem i prozą (1620-1621)*, Warszawa 2011.
- Szyber R., *Znaczone karty. Wokół literacko-plastycznego świata alegorezy historycznej w „karcieciach” z 1621 roku*, [w:] *Słowo do oglądania*, red. G. Kubski, Zielona Góra 2004.

Gra w karty Króla Zimowego (dziesięciojęzyczna reedycja i facsimile)

STRESZCZENIE: Wkrótce po bitwie pod Białą Górą, prawdopodobnie w Wiedniu, ukazał się druk zawierający cztery zestawy miedziorytów, na każdy z nich złożyło się dziewięć kart do gry, wyposażonych w alegoryczne ryciny. Nakład tej publikacji trudno obecnie ustalić; do naszych czasów zachowały się jedynie dwa kompletne egzemplarze tej edycji, jeden zachował się w oryginalnej, nierozciętej formie i przechowywany jest w Deutsches Spielkartenmuseum w Leinfelden-Echterdingen w Niemczech. Drugi, pocięty na pojedyncze karty, był własnością bibliofila Františka Gottfrieda Troila (ok. 1583 – ok. 1648) jako fragment kolekcji jego ulotek z lat 1618-1622, a obecnie znajduje się w zbiorach wczesnych druków Biblioteki Muzeum Narodowego w Pradze.

Alegoryczne ilustracje na kartach do gry przedstawiają wydarzenia związane z wybuchem powstania czeskiego, jego genezą, przebiegiem i militarną klęską, zdławioną brutalnymi represjami. Omawianą talię zatytułowano po łacinie: *Declaratio mysterii novorum foliorum lusoriorum, dictorum Folia Kosakorum Lisoviensium (Objaśnienie tajemnicy nowych kart do gry zwanych Karty kozaków lisowskich)*. Poniżej poszczególnych kart, przyklejonych taśmą do kartek papieru większego formatu, właściciel druku, czyli F.G. Troilo napisał serię łacińskich komentarzy, wyjaśniających alegoryczne

3 The set of cards have been already published in whole (illustrations) or its parts. See M. Bohatcová, *Irrgarten der Schicksale-Einblattdrucke vom Anfang des Dreissigjährigen Krieges*, Praha 1966; D. Hoffmann, *Die Welt der Spielkarte*, Leipzig 1972; R. Szyber, *Tuz, kralka, wyżnik, niżnik i inne karty*.

4 English translation is provided by the team of National Museum in Prague.

znaczenie ilustracji. Wszakże Troilo prawdopodobnie oparł treść tych subskrypcji na niezachowanym łacińskim wzorze polskiego druku pt. *Declaratia, abo objaśnienie kart kozackich*, wydanego w 1621 roku, oraz na komentarzach do tychże kart zredagowanych wierszem.

Wznowienie kart obejmuje facsimile (37) druku wraz z odręcznie poczynionymi komentarzami przez F.G. Troila, poprzedzonymi dziesięciojęzycznym przekładem manuskryptu. Przekłady oraz reprodukcje otrzymały identyczną numerację, aby skorelować odbitki z tekstem, ponieważ są publikowane w dwóch odrębnych częściach. Pierwsza liczba wskazuje pozycję karty w talii (1-36), natomiast druga – jej miejsce w obrębie czterech kolorów (1-9). Deskrypcje ogłoszono w następującej kolejności: oryginalne brzmienie łacińskie (1), następnie po polsku (2), czesku (3), angielsku (4), francusku (5), niemiecku (6), włosku (7), rosyjsku (8), hiszpańsku (9) oraz ukraińsku (10).

SŁOWA KLUCZOWE: karty do gry – wojna trzydziestoletnia – Fryderyk V – Ferdynand II – F.G. Troilo – W. Dembołęcki – lisowczyzy – alegoria – literatura okolicznościowa XVII w.

Karetní partie zimního krále (desetijazyčná edice a facsimile)

SHRNUTÍ: Krátce po bitvě na Bílé hoře byl patrně ve Vídni vytištěn soubor čtyř mědirytových grafických listů po devíti hracích kartách s alegorickým obrazovým obsahem. Celkový náklad není znám. Do dnešních dnů se dochovaly pouze dva otisky všech čtyř mědirytových štočků. Jeden v původní nerozřezané podobě v Deutsches Spielkartenmuseum v německém Leinfelden-Echterdingen. Druhý, rozřezaný na jednotlivé karty byl v majetku bibliofila Františka Gottfrieda Troila (asi 1583 – asi 1648) jako součást jeho sborníku jednolistů z let 1618–1622 a dnes je součástí sbírky starých tisků Knihovny Národního muzea v Praze.

Námětem alegorických ilustrací na hracích kartách jsou události týkající se českého stavovského povstání, jeho kořenů, vzepětí i vojenské porážky a násilného potlačení. Soubor karet je nadepsán latinským titulem *Declaratio mysterii novorum foliorum lusorium, dicatorum Folia Kosakorum Lisoviensium* (*Vysvětlení tajemství nových hracích karet, zvaných Karty kozáků lisovčičků*). Pod každou kartu podlepenou papírovým archem vepsal jejich majitel F.G. Troilo latinský komentář vysvětlující alegorický význam ilustrace. Troilo však tyto popisky pravděpodobně formuloval podle nedochované latinské předlohy polského tisku *Declaratia, abo objaśnienie kart kozackich*, který vyšel roku 1621, a ve verších komentuje tytéž karty.

Nová edice karet zahrnuje facsimile (37) grafických tisků a rukopisné komentáře rukou F.G. Troila, kterým předchází jejich překlad do deseti jazyků. Překlady a facsimile jsou číslovány shodně kvůli spojení obrazu a textu, protože obě části jsou publikovány ve dvou samostatných dílech. První číslo označuje pozici karty v sadě hracích karet (1-36), druhé číslo určuje její pozici v rámci čtyř barev (1-9). Popisy jsou publikovány v následujícím pořadí: originál – latina (1), polština (2), čeština (3), angličtina (4), francouzština (5), němčina (6), italština (7), ruština (8), španělština (9), ukrajinština (10).

KLÍČOVÁ SLOVA: hrací karty – třicetiletá válka – Fridrich V. – Ferdinand II. – F.G. Troilo – W. Dembołęcki – Lisovčičci – alegorie – příležitostná literatura 17. století

Winter King's Game of Cards (ten language reissue and facsimile)

SUMMARY: Shortly after the Battle of White Mountain, a set of four copperplate prints, each consisting of nine playing cards with allegorical pictures was presumably printed in Vienna. The total print run is unknown. Only two prints of all four copperplates have survived to this day. One in its original uncut form at the Deutsches Spielkartenmuseum in Leinfelden-Echterdingen, Germany. The second, cut into individual cards, was owned by bibliophile František Gottfried Troilo (ca. 1583 – ca. 1648) as part of his collection of broadsheets from 1618-1622 and is now part of the collection of early prints of the National Museum Library in Prague.

The allegorical illustrations on the playing cards depict events related to the Bohemian Revolt, its roots, upsurge and military defeat and violent repression. The set of cards is titled in Latin: *Declaratio mysterii novorum foliorum lusorium, dicatorum Folia Kosakorum Lisoviensium* (*Explanation of the mystery of the new playing cards, called the Lisowczyks Cossack Cards*). Under each card taped to a sheet of paper, their owner, F.G. Troilo, wrote a commentary in Latin explaining the allegorical meaning of the illustration. Troilo, however, probably based these descriptions on the unpreserved

Latin template of the Polish print *Declaratia, abo objaśnienie kart kozackich*, which was published in 1621, and comments on the same cards in verse.

The reissue of the cards covers facsimile (37) of the print and its handwritten comments made by F.G. Troilo preceded with ten languages translations of the manuscript. The translations and facsimile are numbered identically to correlate images and texts, because both of them are published in two separate parts. The first number indicates position of a card in the playing cards set (1-36), the second one designates its position within four suits (1-9). Descriptions are published in the following order: original – Latin (1), Polish (2), Czech (3), English (4), French (5), German (6), Italian (7), Russian (8), Spanish (9), Ukrainian (10).

KEYWORDS: playing cards – thirty years war – Frederick V – Ferdinand II – F.G. Troilo – W. Dembo-
łęcki – lisovtchics – allegory – occasional literature of XVII

Declaratio mysterii novorum foliorum lusoriorum, dictorum Folia Kosakorum Lissoviensium [o]

Sub vino viridi colore depicto describitur foelicissima et beatissima Pax imperiis, quae ante praesens bellum quondam clarissima fuerat.

Sub globis flavo (iudex traditoris colore) depictis, fraudes et conspirationes incolarum imperiis, quas contra invictissimum ac pientissimum imperatorem FERDINANDUM II., Dominum nostrum clementissimum, impudenter (proh dolor) attentarunt, denotantur. Sub cordibus rubeo colore depictis, bellum praefatas Conspiraciones merito castigans, exprimitur.

Sub glandine vero, inopia et miseria incolarum imperiis omnibus notissima declaratur: atque fuga rebellium depingitur.

Florens Imperium [1/1]

Thus, viridis coloris; significatur per Aquilam imperialem, botros vini in rostris gladium absconditum in pede sinistro, orbem vero cum lilio in dextro tenentem, quod connotat floridum imperium.

Pacificus pacificos coronat [2/2]

Rex viridis coloris significatur per imperatoris personam super solium sedentem, atque Hungaros, ac Bohemos, hinc inde circumstantes, coronantem; quod connotat, amorem imperatoris erga subditos, et per consequens felicitatem eorum.

Pax obedientes amplectitur [3/3]

Regina depingitur in forma foeminae in Maiestate sedentis, atque obedientiam a subditis eam voventibus, recipientis; et significat libertatem, fidelitate et obedientia constare.

Pax delitias parit [4/4]

Equestris, designatur per nobilem, qui leporem inter vineas fugientem, cum canibus insequitur, quod delitias incolarum imperii, quibus ante bellum fruebantur, representatur.

Pax nobis haec otia fecit [5/5]

Pedestris, ludus Pyramidum exercens otia designat.

Gloria Bohemiae [6/6]

Nonarius, attribuitur Bohemiae per Coronam ex novis botris vini coadunatam, designatae.

Decus Hungariae [7/7]

Octonarius adscribitur Hungariae, quae per ramum octo botros vini habentem significatur.

Fertilitas Moraviae [8/8]

Septenarius Moraviam significat, cuius fertilitas exprimitur, per septem botros vini ex Manipulo tritici excrescentes.

Sydsus Silesiae [9/9]

Senarius, significat Silesiam per stellam sex botris vini terminatam super caput asini existentem.

FRAUS INSIDIATUR PACI**Canes sine dentibus modicum nocent [10/1]**

Thus flavi coloris, significatur per aquilam in caelum oculos erigentem, iuxta quam a sinistris stat leo, tuba venatica canes congregans, qui latrantes contra aquilam, significat rebelles ad vocem principalis congregatos fuisse.

Ego dormio, sed cor meum vigilat [11/2]

Rex significatur per imperatorem in solio dormituriensem duasque Coronas hinc inde super Hungaros et Bohemos circumstantes tenentem, quarum unam Bethlehem Gabor, alteram vero Fridericus furtive accedentes, et in globis incerti rerum eventus stantes praescindere conantur, per quod fraudes Rebellium designantur.

Volenti non fit iniuria [12/3]

Regina significatur per Foeminam in solio sedentem manusque duabus reginis super globos stantibus porrigentem, quae cum ab ipsis de solio trahatur, ut in faciem cadat: significat libertatem rebellionibus perire.

Regem non habemus neque caesarem [13/4]

Equestris in forma militis rebellis super globos incertae Fortunae stantis, significat comitem de Thurn conspiracy ducem fuisse.

Quis noster Dominus est [14/5]

Pedestris, in forma Militis armati similiter super globos variabilis Fortunae existentis denotat socium conspiracy Mansfletum fuisse.

Ego regnabo [15/6]

Nonarius, significatus per Coronam quinque globos in vertice habentem, quam Simia itidem super duos globos consistens subintrat, representat Fridericum ad instar Simiae

Regnum Bohemiae stulte affectasse, neque globos incertae Fortunae, qui sub pedibus ipsius erant, considerasse. Quod autem seorsim Miles in civitate cernitur, significat Hispanum Friderici bona occupasse.

Defendam sed pro me [16/7]

Octonarius significatus per ramum octo botros vini flavi ad instar globorum coadunatos, quem caper ascendens duobus pedibus, devorat, tenensque gladium in pede repraesentat Bethlem Gaborum, Bohemos non nisi ratione et respectu sui commodi adiuvasse.

Pinguis est Panis Christi, ideo Moravi devorant eum [17/8]

Septenarius, per manipulum tritici, septem panes ad instar globorum, producentis expressus ex utraque parte a porcis dilaceratur, quod connotat Moravicos direptores ad instar porcorum depictorum bona Ecclesiae dilacerasse.

Pugnemus – vincemus [18/9]

Senarius significatus per asinum tympana pulsando milites congregantem, repraesentat duces Carnoviae ad instar asini stulte contra imperatorem rebelles stimulasse.

FRAUDES BELLA TRAHUNT

Nimia patientia vertitur in furorem [19/1]

Thus rubei coloris designatur per aquilam leonem sinistro pede calcantem (in quo orbem tenet) in dextro autem gladium erectum tenentem, super quem est cor transfixum; quo designat resolutionem Sacrae Caes. Maiestatis ad puniendum rebelles.

Contra hanc protectionem nisi Deus [20/2]

Rex depingitur in forma imperatoris super solium cum gladio in dextra, et Orbe in sinistra sedentis, super quem baldachinum, et gladios erectos tenent Summus Pontifex, et tres Reges Hispaniarum, Galliarum et Polonorum; ante quorum omnium oculos est unicum cor; per quod significatur praefatos Monarchas uno corde imperatorem defendere.

Fides victoria nostra [21/3]

Regina designatur per Fidem in forma devotae foeminae depictam, vexillum cum signo Crucis tenentem, per quod bellum contra Rebelles pro fide Christi iustissimum esse demonstratur.

Dulce pro caesare mori [22/4]

Equestris in forma trium generalium depictus; illustrissimorum Ducum Hetrueriae, Bavariae, et Saxoniae fidelitatis zelum obtestatur.

Fidem et cæsarem defendo [23/5]

Pedestris in forma Generalis armati castra praecedentis illustrissimum Comitem de Bucquoi, Supremum totius belli Generalem designat.

Gladius Polonorum penetravit corda rebellium [24/6]

Nonarius super Coronam ex novem cordibus coadunatam, quae currens Kozakus Lissoviensis in habitu Polonico uno ictu per medium gladio dissecavit, per quod denotatur strenuitatem Polonorum Kosakorum usque ad corda Rebellium penetrasse.

Sagittæ potentis acutæ cum carbonibus desolatoriis [25/7]

Octonarius per ramum octo corda habentem designatur, astat autem Caper sugiens corda, quem ex una Polonus sagittis urget, ex altera vero parte Neapolitanus tormentis seu Muschetis conquassat, per quod insinuat Polonos et Neapolitanos inter caeteros Bethlem Gaborum exinanire.

Divitias quas devoravit, extraxit Deus de ventre eius [26/8]

Septenarius, designatur per Valonos et Polonos manipulum trituras, per quod ostenditur praefatarum Nationum Milites Moravos prae caeteris humiliasse.

Nos poma natamus [27/9]

Senarius designatus per asinum, qui caudam, stellam, pedem, et aures iam amisit, adhuc tamen tympanum pulsans congregare militem conatur, per quod ostenditur nequissimum Ducem Carnoviensem, cum suis Silesiis prae caeteris insanire.

POST BELLUM VICTORI TRIUMPHUS; VICTIS MISERIA**Idem qui ante, sed non iisdem praest [28/1]**

Thus glandinei coloris designatur eodem modo, sicut in primo colore viridi, excepto, quia ille in rostris botros, hic vero glandines tenet, per quod designatur praefatum bellum nihil imperatori nocere, sed tantum subditis.

Fridericus, cum in honore esset, non intellexit, comparatus est iumentis insipientibus [29/2]

Rex designatus per Aprum Coronam Bohemiae in collo habentem; sub quercu glandines vorantem designat Fridericum ex altis desideriis, in profundum rerum eventum decidisse.

Finis Haereticae confederationis fuga [30/3]

Regina in forma foeminae septem capita serpentina habentis, per totum corpus vulneratae, in equo pleno guttarum sanguinis fugientis, repraesentat fugam Haereticae confederationis.

Videte ne fuga vestra, fiat in hyeme [31/4]

Equestris, in forma militis armati, amissis armis inter montes fugiens, rememorat Comitem de Thurn inter montes, Deus scit, quo fugisse.

Finis improborum interitus [32/5]

Pedestris in forma militis armati, sine uno pede claudicando fugiens, et funi de quercu pendenti approximans, significat extremam miseriam Mansfeldi Haereticorum Collonelli.

Sic transit gloria mundi [33/6]

Nonarius, per Simiam navigantem (in cuius collo, corona ex 7 [9] glandinibus coordinata, retro autem Bohemi naviculam per funem tenentes cernuntur) designatus, repraesentat Fridericum, summo cum dolore Bohemorum fugisse.

Periit memoria eius cum sonitu [34/7]

Octonarius, per Betlehem Gaborum, cum Ciconia avolantem atque Hungariam in forma rami octo glandines habentis in sinistra tenentem designatus, fugam Betlehem Gabor, atque conatus eius, regnum Hungariae (postquam illud desolavit) auferendi, repraesentat.

Singularis ferus depastus est eam [35/8]

Septenarius, per manipulum hinc inde distractum atque porcum super ipsum stantem designatus; desolationem Moraviae per Haereticum factam repraesentat.

Hic fugiens iterum fugiet [36/9]

Senarius, per asinum diversimode mutilatum, et nihilominus super tres pedes fugientem, atque a Polono eundem flagellante insecutum, designatus: promittit postremam omnium flagellationem, Silesicae tanquam longioris ultra omnes rebellionis.

Objaśnienie tajemnicy nowych kart do gry zwanych Karty kozaków lisowskich [o]

Pod postacią wina namalowanego zielonym kolorem, przedstawiony jest Pokój najbardziej błogosławiony i najszcześniejszy w cesarstwie, który przed obecną wojną był niegdyś dobrze znany.

Pod postacią namalowanych żółtych kul (kolorem zdrajcy) pokazane są zbrodnie i spiski [knowania] mieszkańców cesarstwa, które bezwstydnie [bezczelnie] wystawiają na próbę niepokonanego i bardzo pobożnego wodza FERDYNANDA II, Pana naszego najłaskawszego.

Pod postacią namalowanych serc czerwonego koloru przedstawiona jest wojna już wcześniej wspomniana, słusznie karząca knowania spiskowców.

Pod postacią zaś żółdzia pokazana jest dobrze znana bieda i nieszczęście [nędza] mieszkańców imperium, a także ucieczka buntowników.

Kwitnące Imperium [1/1]

As winny to orzeł cesarski, który w dziobach trzyma winne grona. W lewej nodze dzierży miecz, w prawej zaś świat z lilią. Oznacza kwitnące, silne cesarstwo.

Wyzwoliciel koronuje wyzwolonych [2/2]

Król winny przedstawia postać cesarza siedzącego na tronie. Koronuje otaczających go Węgrów i Czechów. Gest ten oznacza przyjaźń cesarza wobec poddanych i jemu wiernych.

Pokój ogarnia posłusznych [3/3]

Królowa winna przedstawiona jest jako postać kobiety siedzącej w majestacie i przyjmującej przyrzeczenie posłuszeństwa od poddanych, co oznacza niepodległość możliwą dzięki wierności i uległości względem władcy.

Pokój rodzi czas na zabawę [4/4]

Jeździec przedstawiony jest jako szlachcic, który wraz z psami goni zającą, uciekającego w winnice. Oznacza rozrywki, z których przed wojną korzystali mieszkańcy cesarstwa.

Pokój dał nam czas na odpoczynek [5/5]

Piechur grający w kręgle oznacza czas odpoczynku i zabawy.

Chwała Czech [6/6]

Dziewiątka jest ilustracją korony z winnych gron, przyznanej Czechom na znak godności.

Świetność Węgier [7/7]

Ósemka przypisana jest Węgom. Oznacza gałąź złożoną z ośmiu winnych gron.

Urodzajność Moraw [8/8]

Siódemka ukazuje Morawy, których urodzajność oznacza snopek pszenicy i wyrastające z niego siedem winnych gron.

Gwiazda Śląska [9/9]

Szóstka oznacza Śląsk. Przedstawia widniejącą nad głową osła gwiazdę złożoną z sześciu winnych gron.

ZDRADA JEST SPISKIEM NA POKÓJ**Psy bez zębów niewiele szkodzą [10/1]**

As koloru dzwonkowego przedstawia orła, wznoszącego oczy ku niebu. Po jego lewej stronie stoi lew. Rogiem myśliwskim w gromadę zwołuje psy, które ujadają na orła. Zwierzęta te oznaczają buntowników, wezwanych na głos (swego władcy).

Ja śpię, ale serce moje czuwa [11/2]

Król to władca drzemiący na tronie. W dłoniach wyciągniętych do władców Czech i Węgier trzyma dwie korony. Po jedną z nich rękę wyciąga Bethelen Gabor, po drugą zaś Fryderyk sięga skrycie. Fakt, że stoją na kulach, oznacza niepewną fortunę, a że usiłują odciąć korony świadczy o podstępie i oszustwie buntowników.

Chcącemu nie dzieje się krzywda [12/3]

Królowa [karta] przedstawia kobietę siedzącą na tronie. Podaje ręce dwóm królowym stojącym na kulach [dzwonkach]. Kobiety próbują ściągnąć ją z tronu tak, by upadła na twarz, co oznacza zagrożenie wolności z powodu buntów.

Nie mamy króla ani cesarza [13/4]

Jeździec w postaci żołnierza buntownika stoi na kulach [dzwonkach], znaku niepewnej Fortuny. Oznacza hrabiego z Thurnu, który był wodzem spisku.

Kto jest naszym Panem [14/5]

Piechur w postaci uzbrojonego żołnierza podobnie stoi na kulach zmiennej Fortuny, co wskazuje, że Mansfeld był towarzyszem spisku.

Będę królować [15/6]

Dziewiątka ilustruje koronę ozdobioną pięcioma dzwonkami. Stojąca na dwóch kulach Małpa wciska w nią głowę. Wskazuje to na Fryderyka, który na podobieństwo małpy nierozsądnie pożąda władzy nad Czechami, nie biorąc pod uwagę niepewności losu,

zwiastowanego przez kule pod jego stopami. Całkiem na uboczu miasta stoi żołnierz, to Hiszpan, który zajął dobra Fryderyka.

Będę bronił tylko siebie [16/7]

Ósemka przedstawia gałąź winnego grona, z której wyrasta osiem kul. Kozioł, wchodząc dwoma kopytami na konar, pożera je. Zwierzę dzierży miecz – oznacza Bethelem Gabora, który wspiera Czechów tylko w swojej sprawie i dla własnych korzyści.

Dostatni jest chleb Chrystusa, dlatego Morawianie go spożywają [17/8]

Siódemka przedstawia snop pszenicy wydający siedem bochnów chleba w kształcie kul. Z dwóch stron wieprze rozszarpują snop, co oznacza Morawian grabieżców (wyobrazonych jako świnie), którzy zagarniają dobra Kościoła.

Walczy – zwyciężymy [18/9]

Szóstka przedstawia Osła bijącego w bęben i zwołującego żołnierzy, co oznacza wodza Carnovii, który na podobieństwo osła głupio podjudza do buntu przeciw cesarzowi.

KNOWANIA ŚCIAGAJĄ WOJNY

Nadmierna pobłażliwość obraca się w szaleństwo [19/1]

As czerwieny przedstawia orła. Lewą łapą, w której trzyma świat, naciska na lwa. W prawej zaś trzyma wzniesiony ku górze i przebijający serce miecz. Oznajmia tym gestem gotowość do ukarania buntowników w Świętym Cesarskim Majestacie.

Przeciwko tej obronie tylko Bóg [20/2]

Król to postać władcy siedzącego na tronie. W prawej ręce trzyma miecz, w lewej – świat. Ponad nim znajduje się baldachim. Najwyższy kapłan i trzech królowie: hiszpański, galijski i polski trzymają wzniesione miecze. Czy ich wszystkich skierowane są w jedno serce, co oznacza, że wspomniani wyżej monarchowie jednomyślnie bronią cesarza.

Wiara naszym zwycięstwem [21/3]

Królowa przedstawia wiarę ukazaną jako postać pobożnej kobiety, która trzyma chorągiew ze znakiem krzyża, co oznacza najbardziej sprawiedliwą wojnę wypowiedzianą buntownikom w obronie wiary w Chrystusa.

Słodko (i zaszczytnie) umierać za cesarza [22/4]

Jeździec jest wyrażony poprzez trzech wodzów – najznakomitsi księżęta Etrurii [Toskanii], Bawarii i Saksonii – co jest świadectwem wierności.

Bronię Wiary i Cesarza [23/5]

Piechur w postaci uzbrojonego Wodza (hetmana) stoi przed obozem, co wskazuje na znakomitego księcia z Bucquoi, najwyższego rangą w tej wojnie.

Miecz Polaków przeszył serca buntowników [24/6]

Dziewiątka przedstawia kozaka lisowskiego o wyglądzie Polaka, który galopując na koniu, jednym cięciem miecza przeciął koronę złożoną z dziewięciu serc. Gest ten oznajmia gotowość kozaków polskich, by dotrzeć do serc buntowników.

Strzały moczarowe ostre z węglem pustoszącym [25/7]

Ósemka przedstawia konar i wyrastające z niego osiem serc. Obok stoi usiłujący je połknąć kozioł. Z jednej strony dosięgają go strzały Polaka, z drugiej zaś ranią go muszkiety Neapolitańczyka. Obraz ten sugeruje, że Polacy i Neapolitańczycy chcieli między innymi zniszczyć Bethelena Gabora.

Bogactwa, które pochłonał, Bóg wyszarpał z niego [26/8]

Siódemka przedstawia snop zboża, który młóćą Walonowie i Polacy. Scena ta oznacza żołnierzy wyżej wymienionych narodowości, chcących zdeptać Morawian.

(Jak pięknie) my, jabłka, pływamy [27/9]

Szóstka przedstawia osła, który utracił ogon, gwiazdę, stopę i uszy. Uderza jednak ciągle w bęben, czym próbuje zwołać żołnierzy. Karta ilustruje nikczemnego wodza Karnowskiego, który wraz ze Ślązakami postępuje jak szalony.

PO WOJNIE TRIUMF ZWYCIĘZCY, BIADA ZWYCIĘŻONYM**Na czele stoi ten sam, co przedtem, ale przewodzi innemu [28/1]**

As żołędny jest przedstawiony w ten sam sposób jak as winny – to postać orła. Jedyna różnica polega na tym, że trzyma żołędzie, nie jak poprzedni – winne grona. Obraz ten przedstawia, że wcześniej wspomniana wojna nic nie zaszkodziła władcy, a jedynie poddanym.

Fryderyk, gdy coś znaczył, nie zrozumiał, zrównany jest niemyślącym zwierzętom [29/2]

Król pod postacią dzika w czeskiej koronie pożera żołędzie pod dębem. Zwierzę to oznacza Fryderyka, którego ogromne żądze doprowadziły do marnego końca.

Ucieczka końcem heretyckiego przymierza [30/3]

Królowa to kobieta, mająca głowę z siedmioma wężami. Niewiasta ranna na całym ciele, ucieka na zbrukanym krwią koniu, co oznacza ucieczkę zbuntowanych heretyków.

Baczie, by wasza ucieczka nie wypadła zimą [31/4]

Jeździec przedstawia zbrojnego żołnierza, który porzuca broń i ucieka w góry. Postać ta przypomina rycerza z Thurnu, który zbiegł w góry, Bóg wie dokąd.

Zagląda końcem niegodziwych [32/5]

Piechur to uzbrojony żołnierz, który bez nogi, kulejąc, ucieka. Zbliża się do sznura zwisającego z dębu, co oznacza ostateczną klęskę Mansfelda, pułkownika heretyckiego.

Tak przemija sława świata [33/6]

Dziewiątka jest przedstawiona jako małpa, która żegluje (na jej szyi korona składająca się z 7 żółędzi, z tyłu zaś pojawiają się Czesi, wstrzymujący łódź sznurami), co oznacza Fryderyka, który umknął, wzbudzając wielki żal Czechów.

Pamięć o nim przepadła z hukiem [34/7]

Ósemka oznacza Bethelera Gabora, który ulatuje z bocianem, jednocześnie w lewej ręce trzymając Węgry, które oznacza gałąź z ośmioma żółędziami, co ma się rozumieć jako ucieczkę Bethelera Gabora i próbę porwania opuszczonego właśnie królestwa Węgier.

Dzik pożarł ją [35/8]

Siódemka przedstawiona jest jako zniszczony snop i stojącą na nim świnię, co oznacza samotność Moraw wywołaną przez heretyków.

Ten uciekając, znowu będzie uciekał [36/9]

Szóstka przedstawia osła okaleczonego na różne sposoby, mimo to uciekającego na trzech nogach, prześladowanego przez Polaka, który go dręczy. Zapowiada ostatnią chłostę wszystkich, zwłaszcza Ślązaków, najdłużej prowadzących rebelię.

Przełożyła Jolanta Macko

Prohlášení o tajemství nových hracích karet, zvaných Karty kozáků lisovčků [o]

Pod zeleně vyobrazeným vínem je popsán přešťastný a blažený mír říše, který před stávající válkou kdysi přejasně zářil.

Pod koulemi vymalovanými žlutou barvou (barvou zrádce Jidáše) se znázorňují podvody a spiknutí obyvatel říše, kterých se nestoudně (ach běda) dopustili proti našemu nejnepřemoženějšímu a nejzbožnějšímu císaři Ferdinandovi II., našemu nejmilostivějšímu pánu.

Pod srdci vymalovanými červenou barvou je vyjádřena válka, která právem trestá řečená spiknutí.

Pod žaludem se však vyobrazuje všem dobře známý nedostatek a bída obyvatel říše a útek rebelů.

Kvetoucí císařství [1/1]

Eso zelené barvy je znázorněno císařským orlem, třímajícím vinné hrozny v zobanech, v levé noze meč skrytý, avšak jablko s lilii v noze pravé, což značí vzkvétající říši.

Mírumilovný mírumilovné korunuje [2/2]

Král zelené barvy je znázorněn osobou císaře sedícího na trůně, jenž korunuje okolo stojící Uhry a Čechy, což značí císařovu lásku k poddaným, a tím také jejich štěstí.

Mír poslušné objímá [3/3]

Královna je zobrazena v ženské podobě sedící v moci a přijímající slib poslušnosti od poddaných; a značí svobodu spočívající ve věrnosti a poslušnosti.

Z míru se rodí potěšení [4/4]

Jezdec je zpodobněn jako šlechtic, který se psy štve zajíce unikajícího vinnou révou, což představuje radosti obyvatel říše, jimž se těšili před válkou.

Mír nám dal spočinout [5/5]

Pěšec hrající v kuželky znázorňuje odpočinek.

Sláva Země české [6/6]

Devítka se pojí s Českou zemí znázorněnou korunou složenou z mladých vinných hroznů.

Ozdoba Uher [7/7]

Osmička je připsána Uhrám, které jsou vyznačeny větví nesoucí osm vinných hroznů.

Úrodná Morava [8/8]

Sedmička značí Moravu, jejíž úrodnost je vyjádřena sedmi hrozny vyrůstajícími z pšeničného snopu.

Slezská hvězda – prostota [9/9]

Šestka značí Slezsko jako hvězdu zakončenou šesti vinnými hrozny a spočívající na hlavě osla.

ZRADA STROJÍ ÚKLADY MÍRU**Bezzubí psi jen málo uškodí [10/1]**

Eso žluté barvy je znázorněno orlem obracejícím svůj zrak k nebi. Po jeho levici stojí lev houfující psy loveckou trubkou, kteří, dorážejíce na orla, značí povstalce, již se shromáždili na velitelův rozkaz.

Já spím, však mé srdce bdí [11/2]

Král je znázorněn císařem dřímajícím na trůně, který drží nad okolo stojícími Uhry a Čechy dvě koruny, z nichž k jedné se příkradl Gábor Bethlen, ke druhé pak Fridrich, a stojíce na koulích vrtkavého osudu, snaží se koruny pro sebe odříznout, čímž zpodobňují zradu povstalců.

Svolnému se neděje křivda [12/3]

Královna je znázorněna ženou sedící na trůně a podávající ruce dvěma královnám stojícím na koulích. Ženu táhnou obě královny z trůnu dolů, aby na tvář upadla. Což značí ohrožení svobody vzpourou.

Nemáme krále ni císaře! [13/4]

Jezdec v podobě povstaleckého vojáka stojícího na koulích vrtkavé Štěstěny představuje vůdce vzpoury hraběte Thurna.

Kdo je naším pánem? [14/5]

Pěšák v podobě vojáka podobně vyzbrojeného stojícího na koulích nestálé Štěstěny představuje Mansfelda, přívržence vzpoury.

Já budu vládnout [15/6]

Devítka znázorněná korunou nesoucí navrchu pět koulí, do níž odspodu leze opice stojící na dvou koulích, představuje Fridricha, jenž podoben opici pošetile usiloval o Království české, nedbaje koulí vrtkavé Štěstěny pod svými nohama. Voják stojící opodál ve městě značí, že Španěl obsadil Fridrichovy statky.

Ochráním, ale jen pro svůj užitek [16/7]

Osmička znázorněná větví nesoucí osm žlutých vinných hroznů v podobě koulí, již požívá kozel stojící na zadních a třímající meč, jenž představuje Gábora Bethlena, který Čechům pomáhal svým rozumem a vlivem ku svému prospěchu.

Tučný je chléb Páně, a tak ho Moravané požívají [17/8]

Sedmička je znázorněna pšeničným snopem, z něž vzchází sedmero chlebů v podobě koulí. Z obou stran jej trhají vepři. Což znázorňuje, jak moravští plenitelé podobni vyobrazeným vepřům rvali církevní statky.

Bojujme! Zvítězme! [18/9]

Šestka znázorněna oslem shromažďujícím bubnováním vojáky představuje, kterak vévoda krnovský podoběn oslu pošetile štal proti císaři povstalce.

ZRADA VYVOLÁVÁ VÁLKU**Přílišná trpělivost se obrací v zuřivost [19/1]**

Eso červené barvy je znázorněno orlem dupajícím na lva levou nohou (v níž drží jablko), v pravé však třímá meč vztyčený, na němž je nabodnuto srdce. Což značí odhodlanost svatého císařského majestátu potrestat povstalce.

Proti této moci nikterak než s Boží pomocí. Jediné srdce Bohu věrných [20/2]

Král je zobrazen v podobě císaře sedícího na trůně s mečem v pravici a jablkem v levici, nad ním drží baldachýn a meče vztyčené papež a tři králové: španělský, francouzský a polský. Před jejich zraky je jediné srdce. Což značí, že jedním srdcem tito vládcové brání císaře.

Ve víře naše vítězství! [21/3]

Královnu představuje Víra zobrazená v podobě zbožné ženy držící korouhev se znamením kříže. Skrze což se ukazuje, že válka proti povstalcům pro víru Kristovu je spravedlivá.

Sladko je zemřít za císaře [22/4]

Jezdec je zobrazen v podobě tří generálů, nejjasnějšího vévody toskánského, bavorského a saského, osvědčujících horlivou věrnost.

Bráním víru i císaře [23/5]

Pěšák v podobě generála ve zbroji před vojenským ležením znázorňuje hraběte Buquoye, nejvyššího generála celé války.

Polský meč prořal srdce povstalců [24/6]

Devítka nad korunou složenou z devíti srdcí, jež jedinou ranou meče rozřal v půli kozák lisovčik jedoucí na koni a oděný do polského šatu. Což značí, že udatnost polských kozáků pronikla až k srdcím povstalců.

Ostré šípy bohatýra, žhoucí kručinkové uhle [Žalm 120:4] [25/7]

Osmička je znázorněna větví nesoucí osmero srdcí, u níž však stojí kozel sající ona srdce. Toho z jedné strany stíhá šípy Polák, z druhé ho pak drtí Neapolitán ručnicemi aneb mušketami. To značí, že Poláci a Neapolitáni spolu s dalšími porazili Gábora Bethlena.

Majetek, který zhltal, Bůh vyhnal z jeho břicha [Job 20:15] [26/8]

Sedmička je znázorněna Valony a Poláky mlátícími obilný snop. Tím se ukazuje, kterak obzvláště vojska těchto národů porazila Moravany.

My jablka plujeme! [Ježek sám sobě kadeřav] [27/9]

Sedmička znázorněna oslem, jenž ocas, hvězdu, nohu a uši již ztratil, přesto se dosud snaží bubnem svolávat vojsko. Tím se ukazuje, kterak hanebný vévoda krnovský se svými Slezany obzvláštnímu šílenství propadl.

PO VÁLCE VÍTĚZI SLÁVA A PORAŽENÝM UTRPENÍ**Tentýž, co předtím, však ne tytéž vede [28/1]**

Eso žaludové barvy je znázorněno týmž způsobem jakož prve eso zelené barvy s tím rozdílem, že onen orel držel v zobanech hrozny, tento žaludy. Což značí, že tato válka císaři nijak neškodí, leč podrobeným.

Když se Fridrich těšil královským poctám, nechápal, že je podoběn hovadům nerozumným [29/2]

Král je vyobrazen jako kanec mající okolo krku českou korunu, kterak pod dubem žere žaludy. Což značí Fridrichův pád z vytoužených výšin do hlubiny osudného konce.

Koncem kacířského paktu je útěk! [30/3]

Královna v podobě ženy mající sedmero hadích hlav a zraněná na celém těle, prchající na koni zbroceném kapkami krve, představuje útěk kacířského paktu.

Vizte, abyste se nemuseli dát na útěk v zimě [Mt 24:20, Ani hory nechtějí skrýt náš útěk] [31/4]

Jezdec v podobě ozbrojeného vojáka, jenž ztratil zbraně utíká do hor, upomíná, jak hrabě Thurn utekl – Bůh ví kam – do hor.

Koncem nešlechetných je zkáza! Běda mi, bez naděje hynu! [32/5]

Pěšák v podobě ozbrojeného vojáka, jenž kulhaje bez jedné nohy prchá a blíží se ke smyčce visící na dubu, značí nejtrpčí bídu Mansfelda, plukovníka kacířů.

Tak pomíjí světská sláva. Zůstaň s námi, Pane, vždyť už je k večeru [Lk 24:29, Budete mě hledat, ale umřete ve svém hříchu. Kam já jdu, tam vy přijít nemůžete, Jan 8:21] [33/6]

Devítka znázorněná plavící se opicí (na jejímž krku je nasazena koruna ze sedmi žaludů, Češi však, držíce provaz, táhnou loďku nazpět) představuje Fridricha, kterak prchal za velikého smutku Čechů.

I památka na něj zašla [Ž 9:7, Proč nás nešťastné opouští? Poté, cos utratil všechno naše jmění] [34/7]

Osmička označená Gáborem Bethlenem letícím spolu s čápem a držícím v levici Uhry v podobě větve s osmi žaludy, představuje útěk Gábora Bethlena a jeho snahu zmocnit se Uherského království (poté, co je opustil).

Rozrývá ji kanec z lesa a spásá ji polní havěť [Ž 80:14] [35/8]

Sedmička označená rozsypaným snopem a na něm stojícím prasetem představuje zpusošení Moravy kacíři.

Kdo utekl jednou, uteče znovu [Běda vám, oslové! Již mě nespátříte! Jan 16:16] [36/9]

Šestka označená oslem všemožně zmrzačeným, i přesto na třech nohách prchajícím, kterého pronásleduje Polák s bičem, znamená poslední bičování ze všech za slezskou vzpouru, jež byla delší nade všechny jiné.

Przełożył Richard Šípek

Revealing the mystery of new playing cards called Lisowski Cossack Cards [o]

The green-painted wine recollects the nostalgia of Peace, worshipped and cherished in the empire in the period preceding the war.

Yellow-tinted bullets (the color marking out 'traitors') uncover felony and conspiracy of the empire dwellers, disgracefully provoking the invincible and devout commander, FERDINAND II, our most gracious Majesty.

The symbolism of the red hearts represents the aforementioned war as just punishment in response to the plot of the conspirators.

Acorn, on the other hand, embodies well-known poverty and the plight of the empire dwellers, along with the flight of the rebels.

Blossoming Empire [1/1]

The green ace is represented by an imperial eagle holding grapes in its beaks, a sword hidden in its left leg, the royal orb and a lily in its right, signifying a flourishing empire.

The peaceful crowning the peaceful [2/2]

The green king is represented by a figure of the Emperor sitting on his throne, crowning the bystanding Hungarians and Bohemians, which symbolizes the Emperor's love for his subjects, and thus their happiness.

Peace embraces the obedient [3/3]

The Queen is depicted as a powerful sitting female accepting a vow of obedience from her subjects; symbolizes the freedom that lies in loyalty and obedience.

From peace cometh pleasure [4/4]

The horseman is portrayed as a nobleman with his dogs chasing a hare escaping through vines, which represents the pleasures the inhabitants of the empire enjoyed before the war.

Peace has given us rest [5/5]

A foot soldier playing skittles represents rest.

Glory of the Bohemian lands [6/6]

The nine card is associated with the Bohemian lands represented by a crown made of young grapes.

Decoration of the Kingdom of Hungary [7/7]

The eight card is associated with the Kingdom of Hungary, which is represented by a branch bearing eight grapes.

Fertile Moravia [8/8]

The seven card stands for Moravia, whose fertility is expressed by seven grapes growing from a sheaf of wheat.

Silesian star – simplicity [9/9]

The six card represents Silesia as a star with six grapes on its points resting on a donkey's head.

TREACHERY IS A PLOT OF PEACE**Toothless dogs do little harm [10/1]**

The yellow ace card is represented by an eagle turning its eyes to the sky. On its left stands a lion calling for dogs with a trumpet. The dogs are attacking the eagle. This symbolizes the insurgents who have gathered at the commanding general's command.

I sleep, but my heart is awake [11/2]

The King is depicted by an Emperor slumbering on his throne, holding two crowns over the bystanding Hungarians and Bohemians. Gabriel Bethlen is creeping up to one of the crowns, Frederick is creeping up to the second one. They are standing on bells of fickle fate and trying to cut off the crowns for themselves, thus representing the betrayal of the insurgents.

No injustice to those willing [12/3]

The Queen is depicted by a woman sitting on a throne and shaking hands of two Queens standing on bells. The woman is being pulled down from the throne by both Queens to make her fall on her face. This signifies a threat to freedom by uprising.

We have no king nor emperor! [13/4]

The horseman depicted as an insurgent soldier standing on the bells of fickle Fortuna represents the leader of the uprising, Count Thurn.

Who is our master? [14/5]

A foot soldier depicted as a similarly armed soldier standing on the bells of fickle Fortuna represents Mansfeld, a supporter of the revolt.

I will rule [15/6]

The nine card depicts a crown with five bells on top, into which a monkey standing on two bells is climbing, which represents Frederick, who, like a monkey, foolishly strived for the Kingdom of Bohemia, ignoring the bells of fickle Fortuna under his feet. A soldier standing nearby in the city symbolizes that the Spanish have taken over Frederick's estates.

I will protect you, but only for my benefit [16/7]

The eight card depicts a branch of eight yellow grapes in the form of bells that are being eaten by a goat standing on its hind legs and holding a sword, which symbolizes Gabriel Bethlen, who helped the people of Bohemia with his reason and influence, but only for his own benefit.

Rich is the bread of the Lord. And thus the Moravians devour it [17/8]

The seven card represents a sheaf of wheat from which emerge seven loaves of bread depicted as bells. From both sides, it is being torn apart by two pigs. This shows how the Moravian plunderers, like the depicted pigs, plundered the Church's estates.

Let us fight! Let us win! [18/9]

The six card depicts a donkey summoning soldiers with a drum, which represents how the donkey-like Duke Johann Georg von Brandenburg foolishly incited rebels against the Emperor.

BETRAYAL ENTAILS WAR**Too much patience turns to rage [19/1]**

The red ace depicts an eagle stomping on a lion with its left leg (in which it holds the royal orb), holding an upraised sword with an impaled heart in its right. This symbolizes the determination of the Holy Imperial Majesty to punish the insurgents.

Only God can help us fight this power. The only heart of God's faithful [20/2]

The King is depicted as an Emperor sitting on a throne with a sword in his right hand and the royal orb in his left, with a baldachino and three swords held over his head by the pope and three kings: Spanish, French and Polish. Before their eyes a single heart. It means that with this one heart, these rulers defend the Emperor.

In faith lies our victory! [21/3]

The Queen is represented by Faith depicted in the form of a pious woman holding a heraldic flag with a symbol of a cross, through which it is shown that the war against the insurgents and for the Christian faith is just.

It is sweet to die for an Emperor [22/4]

The horseman is depicted as three generals, the brightest dukes of Tuscany, Bavaria and Saxony, proving their zealous loyalty.

I defend the faith and the Emperor [23/5]

A foot soldier clad in armour standing in front of a military camp represents the Count of Bucquoy, the military commander of the entire war.

The Polish sword cut through the hearts of the insurgents [24/6]

Nine over a crown composed of nine hearts, which were cut in half in one swing by a Lisowczyk Cossack horseman dressed in Polish clothing. This symbolizes that the bravery of the Polish Cossacks penetrated the hearts of the insurgents.

A warrior's sharp arrows, with burning coals of the broom bush [Psalm 120:4] [25/7]

The eight card depicts a branch bearing eight hearts, which are, however, being devoured by a goat. From one side, it is pursued by the arrows of a Pole, from the other, it is crushed by the Neapolitan rifles muskets. This signifies that the Poles and Neapolitans, together with others, defeated Gabriel Bethlen.

God made his stomach vomit the riches he swallowed [Job 20:15] [26/8]

The seven card depicts the Walloons and Poles threshing a sheaf of grain. This represents how the armies of these nations defeated the Moravians.

How we apples float! [Seeing yourself better than you actually are] [27/9]

The seven card is represented by a donkey, which, having lost its tail, star, leg and ears, still tries to summon the army with a drum. This symbolizes how the disgraceful Duke Johann Georg von Brandenburg and his Silesians have gone crazy.

**AFTER THE WAR, THE VICTOR RECEIVES GLORY,
THE VANQUISHED ONLY SUFFERING****The same as before, but leading others [28/1]**

The ace of acorns is depicted in the same way as the first green ace, with the difference that the eagle held grapes in its beaks while this one holds acorns. This symbolizes that the war does no harm to the Emperor, only to the subjugated.

When Frederick enjoyed the royal honours, he did not understand that he resembled unreasonable beasts [29/2]

The King is depicted as a boar with a Bohemian crown around his neck, eating acorns under an oak tree. This symbolizes Frederick's fall from the coveted heights to the depths of his fatal end.

The end of the heretical pact is an escape! [30/3]

The Queen is depicted as a woman figure with seven snake heads and wounds all over her body, fleeing on a horse drenched in drops of blood, which represents the escape of the heretical pact.

Beware that your flight will not take place in winter [Matthew 24:20, Even the mountains will not hide our escape] [31/4]

A horseman is depicted as an unarmed soldier fleeing to the mountains, which symbolizes how Count Thurn fled – God knows where – to the mountains.

The end of the ignoble is destruction! Woe is me, I perish without hope! [32/5]

A foot soldier depicted as an armed soldier, who, limping without one leg, flees and approaches a noose hanging from an oak tree, which signifies the bitterest misery of Mansfeld, the colonel of heretics.

Thus passes the earthly glory. [Stay with us, for it is nearly evening, Luke 24:29. And you will look for me, and you will die in your sin. Where I go, you cannot come, John 8:21] [33/6]

The nine card depicts a monkey on a boat (with a crown of seven acorns on its neck, but the Bohemians are holding a rope, pulling the boat back) which represents Frederick fleeing in the great sorrow of the Bohemians.

Even the memory of himself has perished [Psalm 9:6, Why dost thou leave us unhappy? After thou hast spent all our wealth] [34/7]

The eight card depicts Gabriel Bethlen flying with a stork and holding in his left hand the Kingdom of Hungary represented by a branch with eight acorns, which represents Gabriel Bethlen's escape and his attempt to seize the Kingdom of Hungary (after he left it).

Boars from the forest ravage it [Psalm 80:13] [35/8]

The seven card depicts a scattered sheaf and a pig standing on it which represents the devastation of Moravia by heretics.

He who fled once will flee again. [Woe to you, donkeys! In a little while you will see me no more, John 16:16] [36/9]

The six card depicts a donkey, mutilated in every way, yet fleeing on three legs, pursued by a Pole with a whip, which represents the last whipping for the Silesian revolt, which was longer than any other.

Przełożył zespół Muzeum Narodowego w Pradze,
fragmenty Alicja Trembowski

Explication du secret des nouvelles cartes de jeu dites Cartes des Cosaques de Lisowski [o]

Sous la forme de pique peinte en vert on représente la Paix la plus bénie et la plus heureuse dans l'Empire, fort bien connue autrefois, avant la présente guerre.

Sous la forme des boules peintes en jaune (couleur du traître) on montre les crimes et les conspirations des habitants de l'Empire qui mettent effrontément à l'épreuve l'invincible et le très pieux chef Ferdinand II, notre auguste Seigneur.

Sous la forme des cœurs rouges on présente la guerre susmentionnée qui punit justement les complots des conspirateurs.

Sous la forme du trèfle on montre la pauvreté bien connue et la misère des habitants de l'Empire, ainsi que la fuite des rebelles.

Empire florissant [1/1]

L'As de pique, c'est l'Aigle impérial qui tient dans ses becs des grappes de raisin. A la jambe droite, il a le glaive, à la droite le monde et un lys. Il signifie l'Empire florissant, fort.

Le pacificateur couronne les pacifiés [2/2]

Le Roi de pique représente la personne de l'empereur assis sur son trône. Il couronne les Hongrois et les Bohémiens qui l'entourent. Ce geste signifie l'amitié que porte l'empereur à ses sujets et à ses fidèles.

La paix est donnée à ceux qui obéissent [3/3]

La Reine de pique est dépeinte en tant que femme assise en majesté et recevant le serment d'obéissance de ses sujets, ce qui signifie une indépendance obtenue grâce à la fidélité et l'obéissance à son suzerain.

La paix ouvre le temps de loisirs [4/4]

Le Valet est représenté comme un noble qui poursuit, avec les chiens, le lièvre fuyant dans les vignobles. Cela correspond aux distractions dont jouissaient avant la guerre les habitants de l'Empire.

La paix nous a donné le temps des loisirs [5/5]

Le dix jouant au jeu de quilles signifie le temps des loisirs et des divertissement.

Gloire à la Bohême [6/6]

Le neuf est l'illustration de la couronne de grappes de raisin décernée aux Bohémiens en signe de dignité.

La splendeur de la Hongrie [7/7]

Le huit est attribué à la Hongrie. Il signifie la branche composée de huit grappes de raisin.

La fertilité de la Moravie [8/8]

Le sept montre la Moravie dont la fertilité est symbolisée par une gerbe de blé dont poussent sept grappes de raisin.

L'étoile de Silésie [9/9]

Le six signifie la Silésie. Il représente une étoile formée par six grappes de raisin et qui pend au-dessus de la tête d'un âne.

LA TRAHISON EST UNE CONSPIRATION POUR LA PAIX**Les chiens sans dents sont peu nuisibles [10/1]**

L'As de carreau représente l'aigle élevant ses yeux vers le ciel. A sa gauche, un lion reste debout. Avec son cor de chasse il rappelle les chiens qui aboient contre l'aigle. Ces animaux désignent des rebelles convoqués par la voix de leur maître.

Je dors, mais mon cœur veille [11/2]

Le Roi, c'est le souverain sommeillant sur son trône. Dans ses mains tendues vers les rois de la Bohême et de la Hongrie, il tient deux couronnes. Bethelen Gabor tend sa main en direction de l'une d'elles alors que Frédéric porte furtivement sa main à l'autre. Le fait qu'ils s'appuient sur des béquilles signifie que leur fortune reste incertaine, et leurs efforts pour détacher les couronnes témoignent de la ruse et de la tricherie des rebelles.

A qui consent, nul ne fait tort [12/3]

La Reine (carte) représente une femme assise sur son trône. Elle tend ses mains aux deux reines restant debout et s'appuyant sur des béquilles (carreaux). Les femmes tentent de la faire descendre de son trône en sorte de la faire tomber sur le visage, ce qui signifie une menace pour la liberté à cause des rébellions.

Nous n'avons ni roi, ni empereur [13/4]

Le Valet sous la figure du soldat rebelle reste debout appuyé sur des béquilles (carreaux), signe d'une fortune incertaine. Il désigne le comte de Thurnu qui fut le chef de la conspiration.

Qui et notre Maître [14/5]

Le dix sous la figure du soldat armé s'appuie de même sur les béquilles de l'inconstante Fortune, ce qui indique que Mansfeld fit partie de la conspiration.

Je régnerai [15/6]

Le neuf illustre la couronne ornée de cinq carreaux. Le singe appuyé sur deux béquilles s'efforce d'y enfoncer sa tête. Ceci fait penser à Frédéric qui, à l'image du singe, convoite déraisonnablement le pouvoir sur les Bohémiens, sans tenir compte de l'instabilité de Fortune annoncée par les béquilles sous ses pieds. Le soldat resté debout tout en bordure de la ville, c'est l'Espagnol qui s'est emparé des biens de Frédéric.

Je ne défendrai que moi-même [16/7]

Le huit représente une branche de raisin dont poussent huit balles. Le bouc, montant avec deux sabots sur la branche, les dévore. L'animal tient le glaive, ce qui désigne Bethelen Gabor soutenant les Bohémiens uniquement dans son propre intérêt et pour son profit.

Le pain du Christ est nourrissant, aussi est-il consommé par les Moraviens [17/8]

Le sept représente une gerbe de blé donnant sept miches de pain en forme de balles. Des deux côtés les porcs déchirent la gerbe, ce qui désigne les Moraviens pillards (présentés en cochons) qui s'emparent des biens de l'Église.

Lutttons – nous vaincrons [18/9]

Le six représente L'Âne battant le tambour et rappelant les soldats, ce qui signifie le chef de Carnovie qui, à l'image d'un âne, incite bêtement à la rébellion contre l'empereur.

LES INTRIGUES AMÈNENT LES GUERRES**L'indulgence excessive tourne en folie [19/1]**

L'As de cœur représente l'aigle. Avec sa patte gauche, dans laquelle il tient le monde, il exerce une pression sur le lion. Avec sa patte droite, il élève le glaive qui transperce le cœur. Par ce geste, il annonce qu'il est prêt à punir les rebelles en la Sainte Majesté Impériale.

Contre cette protection, il n'y a que Dieu [20/2]

Le Roi, c'est la personne du souverain assis sur son trône. A sa main droite, il tient le glaive, à la gauche, le monde. Au-dessus de lui se trouve un baldaquin. Le prêtre suprême et trois rois: l'espagnol, le gaulois et le polonais, tiennent leurs glaives élevés. Tous leurs yeux sont tournés vers un cœur, ce qui signifie que les monarques en question défendent à l'unanimité leur empereur.

La foi est notre victoire [21/3]

La Reine représente la foi dépeinte sous la figure d'une femme pieuse tenant un drapeau avec le signe de la croix, ce qui signifie une guerre on ne peut plus juste déclarée aux rebelles en vue de défendre la foi en Jésus-Christ.

Il est doux (et honorable) de mourir pour l'empereur [22/4]

Le Valet est exprimé par trois chefs – les plus grands princes d'Etrurie [Toscane], de Bavière et de Saxe – ce qui est un témoignage de la fidélité.

Je défends la Foi et l'Empereur [23/5]

Le dix sous la figure d'un Commandant (hetman) armé reste debout devant le camp, ce qui indique l'illustre prince de Bucquoi, le plus haut gradé dans cette guerre.

Le glaive des Polonais a percé les cœurs des rebelles [24/6]

Le neuf représente un Cosaque de Lisowski (*Lisowczyk*) ayant l'apparence d'un Polonais et qui, chevauchant sur son cheval, coupa d'un coup de glaive la couronne composée de neuf cœurs. Ce geste signale que les cosaques polonais sont prêts à atteindre les cœurs des rebelles.

Des flèches de guerre, barbelées, avec des braises de genêt [25/7]

Le huit représente une branche et les sept cœurs qui en sortent. Un bouc resté debout à côté s'efforce de les avaler. D'un côté, il est atteint par les flèches du Polonais, de l'autre, il est blessé par les mousquets du Napolitain. Cette image suggère que les Polonais et les Napolitains voulaient, entre autres, détruire Bethelen Gabor.

La fortune qu'il avait avalée, la voilà vomie [26/8]

Le sept représente une gerbe de blé que battent les Wallons et les Polonais. Cette scène désigne les soldats de ces nationalités qui veulent fouler aux pieds les Moraviens.

Comme nous, les pommes, nageons joliment [27/9]

Le six représente l'âne qui a perdu la queue, l'étoile, le pied et les oreilles. Il continue de battre le tambour, essayant de rappeler les soldats. La carte illustre Karnowski, le chef infâme qui, en compagnie des Silésiens, agit comme un fou.

**APRÈS LA GUERRE, TRIOMPHE AU VAINQUEUR, MALHEUR AUX VAINCUS
A la tête se trouve le même qu'avant, mais il commande un autre [28/1]**

L'As de trèfle est représenté de la même manière que l'As de pique : c'est la figure de l'aigle. La seule différence consiste en cela qu'il tient les glands et non pas des grappes de raisins, comme l'autre. Cette image suggère que la guerre dont il a été question auparavant n'a point nui au souverain, mais seulement à ses sujets.

Frédéric, quand il avait de l'importance, n'a pas compris, il est comparé à la bête privée de raison [29/2]

Le Roi présenté en sanglier, portant la couronne de la Bohême, dévore les glands sous un chêne. Cet animal désigne Frédéric que les convoitises conduisirent à une fin lamentable.

La fuite signifie la fin d'une alliance hérétique [30/3]

La Reine, c'est la femme possédant une tête à sept serpents. Une femme, blessée sur tout son corps, fuit sur un cheval couvert de sang, ce qui signifie la fuite des hérétiques rebelles.

Veillez à ce que votre fuite ne tombe pas en hiver [31/4]

Le Valet représente un soldat armé qui abandonne ses armes et fuit dans les montagnes. Ce personnage rappelle le chevalier de Thurnu qui s'est enfui dans les montagnes, Dieu sait où.

L'extermination attend les indignes [32/5]

Le dix, c'est un soldat armé qui, sans jambe, en boitant, s'enfuit. Il s'approche d'une corde pendant sur un chêne, ce qui signifie la défaite définitive de Mansfeld, colonel hérétique.

Ainsi passe la gloire du monde [33/6]

Le neuf est présenté en un singe qui navigue (sur son cou se trouve la couronne composée de sept glands, derrière apparaissent les Bohémiens qui s'efforcent d'arrêter la barque à l'aide de cordes), ce qui signifie Frédéric qui s'est enfui, au grand regret des Bohémiens.

Effacé son nom à tout jamais [34/7]

Le huit désigne Bethelen Gabor qui s'envole avec la cigogne tout en tenant à la main gauche la Hongrie symbolisée par une branche à huit glands, ce qu'il faut comprendre comme la fuite de Bethelen Gabor et la tentative d'enlèvement du Royaume de Hongrie qui vient d'être abandonné.

Le sanglier l'a dévorée [35/8]

Le sept est représenté comme une gerbe défaite et un cochon installé dessus, ce qui signifie la solitude de la Moravie causée par les hérétiques.

Celui-ci, en fuyant, fuira de nouveau [36/9]

Le six représente un âne mutilé de maintes façons, fuyant malgré tout sur ses trois jambes, persécuté par un Polonais qui le torture. Cela annonce le dernier supplice du fouet pour tous, surtout pour les Silésiens, le plus longtemps en rébellion.

Przełożył Wiesław Mateusz Malinowski

Die Erklärung des Geheimnisses neuer Spielkarten genannt Lisowski-Kosakenkarten [o]

In Form einer grün bemalten Weinrebe wird der gesegneteste und glücklichste Frieden des Kaiserreichs dargestellt, der einst vor dem aktuellen Krieg allgemein bekannt war. In Form von bemalten gelben Kugeln (Farbe eines Verräters) werden die Verbrechen und Verschwörungen [Intrigen] der Bewohner des Reiches dargestellt, die den ungeschlagenen und sehr frommen Herrscher FERDINAND II., unseren gnädigsten Herrn, schamlos [dreist] auf die Probe stellen.

In Form aufgemalter roter Herzen wird der bereits erwähnte Krieg dargestellt, der zu Recht die Verschwörungen der Verschwörer bestraft.

Die wohl bekannte Armut und das Unglück [Elend] der Bewohner des Reiches sowie die Flucht der Rebellen werden in Form einer Eichel dargestellt.

Blühendes Imperium [1/1]

Das Pik-Ass ist der Kaiseradler, der Weintrauben im Schnabel hält. Er hält ein Schwert in seinem linken Fuß und eine Welt mit einer Lilie in seinem rechten. Es bedeutet ein blühendes, starkes Reich.

Der Befreier krönt die Befreiten [2/2]

Der Pik-König stellt den Kaiser dar, der auf einem Thron sitzt. Er krönt die Ungarn und Tschechen um ihn herum. Diese Geste symbolisiert die Freundschaft des Kaisers gegenüber seinen Untertanen und denen, die ihm treu ergeben sind.

Frieden kommt zu den Gehorsamen [3/3]

Die Pik-Dame wird als majestätisch sitzende Frau dargestellt, die von ihren Untertanen das Versprechen des Gehorsams entgegennimmt, was Unabhängigkeit bedeutet, die dank Loyalität und Unterwerfung dem Herrscher gegenüber möglich ist.

Frieden schafft Zeit zum Spielen [4/4]

Der Reiter wird als Edelmann dargestellt, der zusammen mit Hunden einen Hasen jagt, der in die Weinberge flüchtet. Es bedeutet Unterhaltung, die die Bewohner des Reiches vor dem Krieg genossen.

Der Frieden gab uns Zeit zum Ausruhen [5/5]

Ein Fußsoldat beim Kegeln bedeutet eine Zeit für Erholung und Spaß.

Die Pracht der Tschechen [6/6]

Die Zahl Neun ist eine Darstellung der Weintraubenkrone, die den Tschechen als Zeichen der Würde verliehen wurde.

Die Herrlichkeit Ungarns [7/7]

Die Acht ist Ungarn zugeordnet. Es bedeutet einen Zweig, der aus acht Weintrauben besteht.

Die Fruchtbarkeit Mährens [8/8]

Die Zahl Sieben zeigt Mähren, dessen Fruchtbarkeit durch eine Weizengarbe und sieben daraus wachsende Weintrauben symbolisiert wird.

Stern von Schlesien [9/9]

Die Zahl Sechs bedeutet Schlesien. Es zeigt einen Stern aus sechs Trauben über dem Kopf des Esels.

VERRAT IST EINE VERSCHWÖRUNG FÜR DEN FRIEDEN**Hunde ohne Zähne richten kaum Schaden an [10/1]**

Das Karo-Ass stellt einen Adler dar, der seinen Blick zum Himmel erhebt. Auf seiner linken Seite steht ein Löwe. Mit seinem Jagdhorn ruft er die Hunde zu einer Gruppe zusammen und sie bellen den Adler an. Diese Tiere stellen Rebellen dar, die durch die Stimme (ihres Herrschers) gerufen werden.

Ich schlafe, aber mein Herz bleibt wach [11/2]

Der König ist ein Herrscher, der auf seinem Thron schlummert. In seinen den Herrschern Böhmens und Ungarns ausgestreckten Händen hält er zwei Kronen. Gabriel Bethlen greift nach einer von ihnen und Friedrich greift heimlich nach der anderen. Die Tatsache, dass sie auf den Kugeln stehen, bedeutet, dass ihr Schicksal ungewiss ist, und die Tatsache, dass sie versuchen, die Kronen abzuschneiden, zeigt die Täuschung und Hinterlist der Rebellen.

Dem Einwilligenden geschieht kein Unrecht [12/3]

Die Dame [Karte] zeigt eine Frau, die auf einem Thron sitzt. Sie schüttelt zwei auf Kugeln stehenden Königinnen die Hand. Die Frauen versuchen, sie vom Thron zu reißen, sodass sie auf ihr Gesicht fällt, was bedeutet, dass die Freiheit durch Aufstände bedroht ist.

Wir haben keinen König und keinen Kaiser [13/4]

Der Reiter in Form eines Rebellen Soldaten steht auf den Kugeln, ein Zeichen ungewissen Schicksals. Gemeint ist der Graf von Thurn, der Anführer der Verschwörung.

Wer ist unser Herr? [14/5]

Der Fußsoldat in Form eines bewaffneten Soldaten steht ebenfalls auf den Kugeln der wankelmütigen Fortuna, was darauf hinweist, dass Mansfeld ein Mitglied der Verschwörung war.

Ich werde regieren [15/6]

Die Zahl neun stellt eine mit fünf Glocken verzierte Krone dar. Der auf zwei Kugeln stehende Affe drückt seinen Kopf hinein. Dies weist auf Friedrich hin, der wie ein Affe unbegründet die Macht über Böhmen anstrebt, ohne die Ungewissheit des Schicksals zu berücksichtigen, die die Kugeln unter seinen Füßen ankündigen. Ganz am Rande der Stadt steht ein Soldat, ein Spanier, der Friedrichs Eigentum übernommen hat.

Ich werde nur mich selbst verteidigen [16/7]

Die Acht stellt einen Zweig der Weintraube dar, aus dem acht Kugeln wachsen. Der Ziegenbock klettert mit zwei Hufen auf den Ast und verschlingt sie. Das Tier hält ein Schwert – es bedeutet Bethelhem Gabor, der die Tschechen nur in seiner Sache und zu seinem eigenen Vorteil unterstützt.

Das Brot Christi ist reichlich vorhanden, deshalb essen es die Mähren [17/8]

Die Zahl Sieben stellt eine Weizengarbe dar, aus der sieben kugelförmige Brote herauswachsen. Von beiden Seiten zerreißen Schweine die Garbe, was bedeutet, dass mährische Plünderer (als Schweine gedacht) die Güter der Kirche an sich reißen.

Lasst uns kämpfen – wir werden siegen [18/9]

Die sechs stellt den Esel dar, der eine Trommel schlägt und die Soldaten ruft, womit der Anführer von Carnovia gemeint ist, der – dummerweise, wie der Esel – die Menschen zum Aufstand gegen den Kaiser anstiftet.

VERSCHWÖRUNGEN FÜHREN ZUM KRIEG**Übermäßige Geduld wird zum Wahnsinn [19/1]**

Das Herz-Ass stellt einen Adler dar. Mit seiner linken Pfote, die die Welt hält, drückt er gegen den Löwen. In seiner rechten hält er ein erhobenes Schwert, das das Herz durchbohrt. Mit dieser Geste kündigt er seine Bereitschaft an, Rebellen in der Heiligen Kaiserlichen Majestät zu bestrafen.

Nur Gott ist gegen diese Verteidigung [20/2]

Der König ist eine Figur des Herrschers, der auf einem Thron sitzt. In seiner rechten Hand hält er ein Schwert und in seiner linken die Welt. Darüber befindet sich ein Baldachin. Der Hohepriester und die drei Könige: Spanisch, Gallisch und Polnisch halten erhobene Schwerter. Ihre Augen sind alle auf ein Herz gerichtet, was bedeutet, dass die oben genannten Monarchen vereint den Kaiser verteidigen.

Der Glaube ist unser Sieg [21/3]

Die Königin – in Form einer frommen Frau – stellt den Glauben dar, sie hält eine Fahne mit dem Zeichen des Kreuzes, was bedeutet, dass der gerechteste Krieg gegen die Rebellen zur Verteidigung des Glaubens an Christus erklärt wird.

Es ist süß (und ehrenhaft) für den Kaiser zu sterben [22/4]

Der Reiter wird durch drei Anführer ausgedrückt – die berühmtesten Fürsten von Etrurien [Toskana], Bayern und Sachsen – was ein Zeugnis der Loyalität ist.

Ich verteidige den Glauben und den Kaiser [23/5]

Ein Fußsoldat in Form eines bewaffneten Kommandanten (Hetman) steht vor dem Lager und weist auf den berühmten Herzog von Bucquoi hin, den höchsten Rang in diesem Krieg.

Das Schwert der Polen durchbohrte die Herzen der Rebellen [24/6]

Die Zahl Neun stellt einen Lisowski-Kosaken mit dem Aussehen eines Polen dar, der auf einem Pferd galoppierend mit einem Hieb seines Schwertes eine Krone aus neun Herzen schnitt. Diese Geste verkündet die Bereitschaft der polnischen Kosaken, die Herzen der Rebellen zu erreichen.

Die mächtigen Pfeile, scharf und voller zerstörerischer Kohlen [25/7]

Die Acht stellt einen Zweig und acht daraus wachsende Herzen dar. In der Nähe ist ein Ziegenbock, der versucht, sie zu verschlingen. Einerseits wird er von den Pfeilen eines Polen getroffen, andererseits wird er von den Musketen des Neapolitaners verwundet. Dieses Bild deutet an, dass die Polen und Neapolitaner unter anderem Gabriel Bethlen zerstören wollten.

Die Reichtümer, die er verschlungen hatte, nahm Gott ihm weg [26/8]

Die Sieben stellt eine Garbe Getreide dar, die von Wallonen und Polen gedroschen wird. Diese Szene stellt Soldaten der oben genannten Nationalitäten dar, die die Mähren niedertrampeln wollen.

(Wie schön) wir – Äpfel – schwimmen [27/9]

Die Sechs stellt einen Esel dar, der Schwanz, Stern, Fuß und Ohren verloren hat. Er schlägt jedoch weiterhin die Trommel und versucht, die Soldaten herbeizurufen. Die Karte zeigt den bösen Anführer Karnowski, der sich zusammen mit den Schlesiern wie ein Verrückter verhält.

NACH DEM KRIEG TRIUMPH DES SIEGERS, WEHE DEN BESIEGTEN**Der Anführer ist derselbe wie zuvor, aber er führt einen anderen [28/1]**

Das Eichel-Ass wird auf die gleiche Weise dargestellt wie das Pik-Ass – es hat die Form eines Adlers. Der einzige Unterschied besteht darin, dass er Eicheln hält und nicht Weintrauben wie das vorherige. Dieses Bild zeigt, dass der zuvor erwähnte Krieg nicht dem Herrscher, sondern nur seinen Untertanen geschadet hat.

Friedrich, als er noch was taugte, verstand es nicht, er gleicht gedankenlosen Tieren [29/2]

Der König in Form eines Ebers mit böhmischer Krone verschlingt Eicheln unter einer Eiche. Dieses Tier stellt Friedrich dar, dessen enorme Gier zu einem elenden Ende führten.

Die Flucht endet ketzerischen Bund [30/3]

Die Königin ist eine Frau, die anstelle ihres Kopfes sieben Schlangen hat. Die am ganzen Körper verletzte Frau entkommt auf einem blutbefleckten Pferd, was die Flucht rebellischer Ketzler bedeutet.

Achtet darauf, dass eure Flucht nicht im Winter stattfindet [31/4]

Der Reiter stellt einen bewaffneten Soldaten dar, der seine Waffe zurücklässt und in die Berge flieht. Diese Figur ähnelt einem Ritter aus Thurn, der – weiß Gott wohin – in die Berge floh.

Zerstörung ist das Ende der Bösen [32/5]

Ein Fußsoldat ist bewaffnet, er läuft ohne Bein hinkend weg. Er nähert sich einem Seil, das an einer Eiche hängt, was die endgültige Niederlage von Mansfeld, dem ketzerischen Oberst, symbolisiert.

So verblasst der Ruhm der Welt [33/6]

Die Neun wird als segelnder Affe dargestellt (auf seinem Hals trägt er eine Krone aus sieben Eicheln, dahinter erscheinen Tschechen, die das Boot mit Seilen zurückhalten), was bedeutet, dass Friedrich entkommen ist, womit er den Tschechen großen Kummer bereitet hat.

Die Erinnerung an ihn verschwand mit einem Knall [34/7]

Die Acht symbolisiert Gabriel Bethlen, der mit einem Storch davonfliegt, während er Ungarn in seiner linken Hand hält, was ein Zweig mit acht Eicheln symbolisiert. Dies wird als Flucht und Versuch Gabriel Bethlens verstanden, das kürzlich verlassene Königreich Ungarn zu entführen.

Der Eber hat sie gefressen [35/8]

Die Sieben wird als zerstörte Garbe und ein darauf stehendes Schwein dargestellt, was die durch Ketzler verursachte Einsamkeit Mährens symbolisiert.

Wer wegläuft, wird wieder weglaufen [36/9]

Die Sechs zeigt einen Esel, der auf verschiedene Weise verstümmelt ist, aber auf drei Beinen davonläuft, verfolgt von einem Polen, der ihn quält. Er verkündet die endgültige Auspeitschung aller, insbesondere der Schlesier, die den Aufstand am längsten angeführt haben.

Przełożył Grzegorz Woźniakowski

Spiegazione del mistero delle nuove carte da gioco chiamate Carte dei cosacchi di Lisowski [o]

Sotto forma di foglie¹ dipinte con il colore verde, è rappresentata la Pace più benedetta e felice nell'impero che prima della guerra attuale era ben conosciuta.

Sotto forma di sfere gialle dipinte – campanelli (col colore del traditore) – sono illustrate le nefandezze e i complotti [intrighi] degli abitanti dell'impero, che senza vergogna [sfacciatamente] espongono alla prova Ferdinando II, comandante invincibile e molto devoto, nostro signore più misericordioso.

Sotto forma di cuori dipinti di colore rosso è raffigurata la guerra già menzionata che punisce giustamente gli intrighi dei cospiratori.

Sotto forma di ghiande è mostrata la ben nota miseria e sventura [disgrazia] degli abitanti dell'impero e anche la fuga dei ribelli.

L'Impero rigoglioso [1/1]

L'asso di foglie raffigura l'aquila imperiale che nei becchi tiene grappoli d'uva. Nella zampa sinistra impugna una spada, mentre in quella destra regge il globo con tre gigli. Rappresenta un impero prospero e forte.

Il liberatore incorona i liberati [2/2]

Il Re di foglie raffigura l'imperatore seduto sul trono. Egli incorona gli ungheresi e i boemi che lo circondano. Questo gesto simboleggia l'amicizia dell'imperatore verso i sudditi a lui fedeli.

La pace avvolge i fedeli [3/3]

La Regina di foglie è rappresentata come una figura femminile seduta in tutta la sua maestosità che accetta il giuramento di fedeltà dai sudditi, il che simboleggia l'indipendenza resa possibile grazie alla lealtà e alla sottomissione al sovrano.

La pace genera il tempo per il divertimento [4/4]

Il cavaliere è raffigurato come un nobile che insegue con i cani una lepre che scappa tra le vigne. Egli simboleggia le diverse forme di intrattenimento di cui godevano gli abitanti dell'impero prima della guerra.

La pace ci diede il tempo per riposare [5/5]

Il fante che gioca a birilli simboleggia il tempo del riposo e del divertimento.

¹ Sulle carte vengono usati i semi tedesco-austriaci, ovvero cuori, campanelli, foglie e ghiande (che equivalgono ai francesi cuori, quadri, picche e fiori).

La gloria della Boemia [6/6]

Il nove è un'illustrazione di una corona fatta di grappoli d'uva conferita alla Boemia come segno di dignità.

Lo splendore dell'Ungheria [7/7]

L'otto è attribuito all'Ungheria. Rappresenta un ramo composto da otto grappoli d'uva.

La fertilità della Moravia [8/8]

Il sette rappresenta la Moravia, la cui fertilità è simboleggiata da un covone di grano e da sette grappoli d'uva che ne spuntano.

La stella della Slesia [9/9]

Il sei simboleggia la Slesia. Rappresenta una stella composta da sei grappoli d'uva che si staglia sopra la testa di un asino.

IL TRADIMENTO È UNA COSPIRAZIONE PER LA PACE**I cani senza denti fanno poco male [10/1]**

L'asso di campanelli rappresenta un'aquila che alza gli occhi al cielo. Alla sua sinistra si trova un leone. Con il corno da caccia raduna i cani che abbaiano all'aquila. Questi animali simboleggiano i ribelli chiamati a raccolta dalla voce (del loro sovrano).

Io dormo, ma il mio cuore veglia [11/2]

Il re è un sovrano che sonnecchia sul trono. Nelle mani tese verso i sovrani della Boemia e dell'Ungheria tiene due corone. Verso di una allunga il braccio Gabriele Bethlen, l'altra la vuole ghermire in modo furtivo Frederico. Il fatto che stiano sulle sfere [campanelli] significa una fortuna incerta, mentre il tentativo di prendere le corone indica l'inganno e la truffa dei ribelli.

A chi vuole non succede male [12/3]

La regina [carta] raffigura una donna seduta sul trono. Tende le mani verso due regine che stanno in piedi sulle sfere [sui campanelli]. Le donne cercano di trascinarla via dal trono in modo che cada a faccia in giù, indicando una minaccia alla libertà a causa delle rivolte.

Non abbiamo né re né imperatore [13/4]

Il cavaliere – nella figura di un soldato ribelle – sta sulle sfere [sui campanelli], simbolo di fortuna incerta. Rappresenta il conte di Thurn che era il capo della cospirazione.

Chi è il nostro signore [14/5]

Il fante – nella figura di un soldato armato – sta anch'egli sulle sfere [sui campanelli], simbolo di fortuna incerta, il che indica che Mansfeld era complice della cospirazione.

Regnerò [15/6]

Il nove rappresenta una corona ornata da cinque campanelli. La scimmia, in piedi su due sfere, ci infila la testa. La scena indica Federico che proprio come una scimmia desidera insensatamente il potere sulla Boemia, ignorando l'incertezza del destino simboleggiata dalle sfere sotto i suoi piedi. In disparte dalla città c'è un soldato: è lo spagnolo che occupò le terre di Federico.

Difenderò solo me stesso [16/7]

Lotto raffigura un ramo di vite da cui spuntano otto campanelli. Un capro, salendo sul ramo con le due zampe, li divora. L'animale tiene una spada, simboleggiante Gabriele Bethlen, che sostiene i boemi solo per i propri interessi e per i propri vantaggi.

Il pane di Cristo è abbondante quindi i Moravi lo consumano [17/8]

Il sette raffigura un covone di grano che produce sette pagnotte a forma di sfere. Da entrambi i lati, dei maiali sbranano il covone il che simboleggia i saccheggiatori moravi (rappresentati come maiali) che si appropriano dei beni della Chiesa.

Lottiamo – vinceremo [18/9]

Il sei raffigura un asino che batte un tamburo e raduna i soldati, esso simboleggia il capo del Ducato di Krnov che, simile a un asino, istiga scioccamente alla ribellione contro l'imperatore.

GLI INTRIGHI ATTIRANO LE GUERRE**L'eccessiva indulgenza si trasforma in follia [19/1]**

L'asso di cuori raffigura un'aquila. Con la zampa sinistra, in cui tiene il globo crucigero, preme su un leone. In quella destra stesa in alto tiene una spada che trafigge un cuore. Con questo gesto manifesta la prontezza a punire i ribelli nella Sacra Maestà Cesarea.

Contro questa difesa solo Dio [20/2]

Il re è la figura di un sovrano seduto sul trono. Nella mano destra tiene una spada, nella sinistra il globo crucigero. Sopra di lui c'è un baldacchino. Il sommo sacerdote e i tre re – spagnolo, gallico e polacco – impugnano spade alzate. I loro occhi sono tutti rivolti verso un cuore, il che significa che i suddetti sovrani difendono unanimemente l'imperatore.

La fede è la nostra vittoria [21/3]

La regina raffigura la fede rappresentata come una donna pia che tiene una bandiera con il segno della croce, il che significa la guerra più giusta dichiarata ai ribelli in difesa della fede in Cristo.

Dolce (e dignitoso) morire per l'imperatore [22/4]

Il cavaliere è rappresentato da tre comandanti: i principi più eccellenti dell'Etruria [della Toscana], della Baviera e della Sassonia – il che testimonia la fedeltà.

Difendo la Fede e l'Imperatore [23/5]

Il fante sotto forma di comandante armato (etmano) sta di fronte al campo; il che indica l'eccellente principe di Bucquoi il più alto in rango in questa guerra.

La spada dei polacchi trafisse i cuori dei ribelli [24/6]

Il nove raffigura un cosacco di Lisowski con sembianze polacche che, cavalcando un cavallo, con un solo colpo di spada taglia una corona composta da nove cuori. Questo gesto dimostra la prontezza dei cosacchi polacchi a raggiungere il cuore dei ribelli.

Potenti frecce appuntite con carbone devastante [25/7]

Il numero otto raffigura un ramo da cui crescono otto cuori. Accanto si trova un capro che sta cercando di ingoiarli. Da un lato viene colpito dalle frecce del polacco, dall'altro è ferito dai moschetti del napoletano. Questa rappresentazione suggerisce che i polacchi e i napoletani volevano eliminare tra gli altri Gabriele Bethlen.

Le ricchezze che aveva inghiottito, Dio gliel'ha strappò via [26/8]

Il sette rappresenta un covone di grano che viene trebbiato dai valloni e dai polacchi. Questa scena simboleggia i soldati di queste nazioni che vogliono calpestare i moravi.

(Come bene) noi, mele, nuotiamo [27/9]

Il sei raffigura un asino che perse la coda, una stella, un piede e le orecchie. Continua tuttavia a battere il tamburo nel tentativo di radunare i soldati. La carta rappresenta il malvagio comandante di Krnov che insieme agli slesiani agisce come un pazzo.

DOPO LA GUERRA IL TRIONFO DEL VINCITORE, GUAI AI VINTI**A capo c'è lo stesso di prima, ma guida un altro [28/1]**

L'asso di ghiande è rappresentato allo stesso modo dell'asso di foglie – è la figura di un'aquila. L'unica differenza è che tiene le ghiande, non come il precedente l'uva. Questa immagine significa che la guerra menzionata in precedenza non fece alcun male al sovrano, ma solo ai sudditi.

Federico, quando significava qualcosa, non capì, viene equiparato agli animali irragionevoli [29/2]

Il re sotto forma di un cinghiale con la corona boema mangia le ghiande sotto una quercia. Questo animale rappresenta Federico, le cui smisurate brame lo condussero a una fine miserabile.

Fuga alla fine dell'alleanza eretica [30/3]

La regina è una donna che al posto della testa ha sette serpenti. La signora è ferita su tutto il corpo e scappa su un cavallo macchiato di sangue, il che simboleggia la fuga degli eretici ribelli.

Guardate affinché la vostra fuga non cada in inverno [31/4]

Il cavaliere raffigura un soldato armato che abbandona le armi e fugge sulle montagne. Questa figura ricorda il cavaliere di Thurn, che scappò sui monti, Dio solo sa dove.

La distruzione è la fine degli empi [32/5]

Il fante è un soldato armato senza una gamba che scappa zoppicando. Si avvicina a una corda [un cappio] che pende da una quercia, il che simboleggia la sconfitta finale di Mansfeld, colonnello eretico.

Così passa la gloria del mondo [33/6]

Il nove è rappresentato da una scimmia che naviga (intorno al suo collo porta una corona composta da 7 ghiande, dietro di lei appaiono i boemi che frenano la barca con delle corde), il che simboleggia Federico che fuggì, suscitando grande rimpianto tra i boemi.

La memoria di lui si perse con fragore [34/7]

Lotto rappresenta Gabriele Bethlen che vola via con una cicogna, tenendo al contempo nella mano sinistra l'Ungheria simboleggiata da un ramo con otto ghiande, il che si deve interpretare come la fuga di Gabriele Bethlen e il tentativo di riprendere il regno di Ungheria appena abbandonato.

Il cinghiale la divorò [35/8]

Il sette è raffigurato come un covone distrutto e un maiale in piedi sopra di esso, il che simboleggia la solitudine della Moravia a causa degli eretici.

Scappando, egli scapperà di nuovo [36/9]

Il sei raffigura un asino mutilato in vari modi che ciononostante fugge su tre zampe, perseguitato da un polacco che lo tormenta. Annuncia l'ultima frustata per tutti, specialmente per gli slesiani, che guidarono la ribellione per più tempo.

Przełożyła Ewa Tichoniuk-Wawrowicz

Объяснение тайны новых игральных карт, называемых Картами лисовских казаков [о]

В форме листьев, окрашенных в зеленый цвет, изображен самый благословенный и счастливый в империи Мир, который был хорошо известен до нынешней войны. В виде нарисованных желтых шаров бубенцов (цвет предателя) показаны злодеяния и заговоры [интриги] жителей империи, которые бесстыдно и [нагло] подвергают испытанию непобедимого и очень благочестивого правителя ФЕРДИНАНДА II, Господина нашего всемилостивейшего.

В виде сердец красного цвета изображена война, уже ранее упоминаемая, справедливо карающая интриги заговорщиков.

В виде желудя показана хорошо знакомая жителям империи нужда и несчастье [нищета] жителей империи, а также бегство бунтовщиков.

Процветающая Империя [1/1]

Туз листьев – это императорский орел, держащий в клювах гроздь винограда. В левой лапе он держит меч, а в правой – мир с лилией. Карта означает процветающую, сильную империю.

Освободитель коронует освобожденных [2/2]

Король листьев представляет собой образ императора, восседающего на троне. Император коронует окружающих его венгров и богемцев. Этот жест означает дружеское отношение императора к его верным подданным.

Мир наступает для повинующихся [3/3]

Королева виной представлена в виде женщины, величественно сидящей и принимающей клятву верности от подданных. Это означает независимость, которая возможна благодаря преданности и повиновению власти.

Мир дает время для веселья [4/4]

Всадник представлен в виде шляхтича, который вместе с собаками гонится за зайцем, убегающим в виноградники. Карта означает развлечения, в которых до войны участвовали жители империи.

Мир дал нам время для отдыха [5/5]

Пехотинец, играющий в кегли, означает время отдыха и веселья.

Слава Богемии [6/6]

Девятка показана в виде короны из гроздьев винограда, которой была удостоена Богемия в знак чести.

Великолепие Венгрии [7/7]

Восьмерка приписывается Венгрии и представляет собой ветку, состоящую из восьми виноградных гроздьев.

Плодородие Моравии [8/8]

Семерка отображает Моравию, плодородие которой символизирует сноп пшеницы и вырастающие из него семь виноградных гроздьев.

Звезда Силезии [9/9]

Шестерка означает Силезию, которая представляет собой виднеющуюся над головой осла звезду, состоящую из шести виноградных гроздьев.

ПРЕДАТЕЛЬСТВО – ЭТО ЗАГОВОР РАДИ МИРА**Беззубые собаки не причиняют особого вреда [10/1]**

Туз масти бубенцов представляет орла, возводящего глаза к небу. С левой стороны от него стоит лев. Охотничьим рогом он созывает в стаю собак, которые лают на орла. Эти животные обозначают бунтовщиков, явившихся по зову (своего предводителя).

Я сплю, но сердце мое бодрствует [11/2]

Король – это правитель, дремлющий на троне. В руках, протянутых к правителям Богемии и Венгрии, он держит две короны. К одной из них протягивает руку Бетлен Габор, за другой скрытно тянется Фридрих. Тот факт, что правители стоят на шарах, означает переменчивую фортуны, и поскольку они стремятся отнять короны, это свидетельствует о происках и обмане бунтовщиков.

Нет обиды изъязвившему согласие [12/3]

Королева [карта] представлена в виде женщины, сидящей на троне. Она подает руки двум королевам, стоящим на шарах [бубенцах]. Женщины пытаются стащить ее с трона так, чтобы она упала лицом вниз, что означает угрозу свободе по причине бунтов.

У нас нет ни короля, ни императора [13/4]

Конник в виде солдата-бунтовщика стоит на шарах [бубенцах], знаке переменчивой фортуны. Он означает графа Турна, который был предводителем заговора.

Кто Господь над нами [14/5]

Пехотинец в виде вооруженного воина подобным образом стоит на шарах переменчивой фортуны. Это указывает на то, что Мансфельд содействовал заговору.

Буду править [15/6]

Девятка изображает корону, украшенную пятью бубенцами. Стоящая на двух шарах Обезьяна втискивает в нее голову. Это указывает на Фридриха, который

подобно обезьяне безрассудно стремится к власти над Богемией, не беря во внимание превратной судьбы, которую предвещают шары под его ногами. Совсем в стороне от города стоит воин. Это испанец, который захватил богатства Фридриха.

Буду защищать только себя [16/7]

Восьмерка представляет собой ветку с гроздьями винограда, из которой вырастает восемь шаров. Козел, взбираясь двумя копытами на ветвь, пожирает их. Животное держит меч – это означает Бетлена Габора, который поддерживает богемцев только ради собственных интересов и выгоды.

Хлеб Христов насыщает, поэтому моравы его вкушают [17/8]

Семерка представляет собой сноп пшеницы, из которого произрастает семь буханок хлеба в форме шаров. С обеих сторон сноп раздергивают вепри, что означает моравов-грабителей (представляющих в виде свиней), которые захватывают богатства Костела.

Давайте бороться – мы победим [18/9]

Шестерка изображает Осла, бьющего в барабан и созывающего воинов, что означает главу Крновского княжества, который подобно ослу, глупо подстрекает к бунту против императора.

ПРОИСКИ ПРИВОДЯТ К ВОЙНАМ

Чрезмерное терпение оборачивается яростью [19/1]

Туз сердец представляет собой орла. Левой лапой он держит мир и прижимает его льва. В правой – находится поднятый вверх и пронзающий сердце меч. Этим жестом объявляется готовность наказать бунтовщиков Святейшим Императорским Величеством.

Против этой защиты только Бог [20/2]

Король – это правитель, восседающий на троне. В правой руке он держит меч, в левой – мир. Над ним находится балдахин. Первосвященник и три короля – испанский, галльский и польский – держат поднятые мечи. Их взгляд устремлен на одно сердце и означает, что упоминаемые выше короли единодушно защищают императора.

Вера – наша победа [21/3]

Королева воплощает в себе веру, предстает в образе благочестивой женщины, которая держит хоругвь с символом креста, что означает наиболее справедливую войну, объявленную бунтовщикам в защиту веры в Христа.

Отрадно (и почетно) умирать за императора [22/4]

Конник предстает в образе трех правителей – самых известных герцогов Этрурии [Тосканы], Баварии и Саксонии – что является свидетельством верности.

Защищаю Веру и Императора [23/5]

Пехотинец в образе предводителя (гетмана) стоит перед военным лагерем, что указывает на известного графа де Бюкуа, самого высокопоставленного военачальника в этой войне.

Меч поляков пронзил сердца бунтовщиков [24/6]

Девятка представляет собой лисовского казака в виде поляка, скачущего на коне. Одним взмахом меча лисовчик разрубил корону, состоящую из девяти сердец. Этот жест символизирует готовность польских казаков добраться до сердец бунтовщиков.

Стрелы воина острые, стрелы с углями горящими [25/7]

Восьмерка представляет собой ветвь и вырастающие из нее восемь сердец. Рядом стоит козел, пытающийся их проглотить. С одной стороны его настигают стрелы поляка, с другой – ранят мушкеты неаполитанца. Этот образ говорит, что поляки и неаполитанцы хотели в том числе уничтожить Бетлена Габора.

Богатства, которые он поглотил, Бог исторг из него [26/8]

Семерка предстает в виде снопа злаков, который молотят валлоны и поляки. Эта сцена означает воинов выше перечисленных национальностей, которые хотят растоптать моравов.

(Как красиво) мы, яблоки, плаваем [27/9]

Шестерка представляет собой осла, который потерял хвост, звезду, ногу и уши. Однако он все время бьет в барабан, пытаясь таким образом созвать воинов. Карта символизирует подлого предводителя Карновского, который вместе с силезцами поступает, как безумец.

ПОСЛЕ ВОЙНЫ ТРИУМФ ПОБЕДИТЕЛЯ, ГОРЕ ПОБЕЖДЕННЫМ**Во главе стоит тот же, что и раньше, но предводительствует другим [28/1]**

Туз желудей представлен так, как и туз листьев – в образе орла. Единственное отличие заключается в том, что он держит желуди, а не виноградные гроздья, как предыдущий. Этот образ соотносится с ранее упоминаемой войной, которая ничем не навредила власти, а только поданным.

Фридрих, не понявший своего значения, приравнивается к немслящим животным [29/2]

Король в виде вепря в богемской короне пожирает желуди под дубом. Животное олицетворяет Фридриха, жажда власти которого привела к печальному концу.

Союз еретиков обращается в бегство [30/3]

Королева – это женщина с головой в виде семи змей. Раненая и окровавленная, она убегает на коне, запачканном кровью, что означает бегство взбунтовавшихся еретиков.

Остерегайтесь, чтобы ваше бегство не случилось зимой [31/4]

Конник предстает в виде вооруженного солдата, который бросает оружие и убегает в горы. Этот образ напоминает рыцаря из Турна, который сбежал в горы, Бог весть куда.

Гибель – конец нечестивых [32/5]

Пехотинец – это вооруженный, безногий воин, который убегает, хромя. Он приближается к веревке, свисающей с дуба, что означает окончательное поражение Мансфельда, полковника-еретика.

Так проходит слава мирская [33/6]

Девятка представлена в виде плывущей на лодке обезьяны (у нее на шее корона, состоящая из 7 желудей, а сзади появляются богемцы, удерживающие лодку веревками). Изображение олицетворяет ускользнувшего Фридриха, что вызвало большое сожаление богемцев.

Память о нем исчезла бесследно [34/7]

Восьмерка обозначает Бетлена Габора, который улетает с аистом, одновременно в левой руке Венгрию, которую символизирует ветвь с восемью желудями, что нужно понимать, как бегство Бетлена Габора и попытку украсть только что покинутое королевство Венгрии.

Вебрь пожрал ее [35/8]

Семерка представлена в виде уничтоженного снопа и стоящей на нем свиньи, что символизирует одиночество Моравии, вызванное еретиками.

Убежав, он убежит снова [36/9]

Шестерка изображает изуродованного разными способами осла, который, тем не менее, убегает на трех ногах, преследуемый поляком, который его мучает. Карта возвещает последнюю порку всех, особенно силезцев, которые дольше остальных поддерживали мятеж.

La explicación del misterio de los nueve naipes llamados Cartas de Cosacos Lisovienses [o]

Bajo la forma de picas pintadas con el color verde es representada la más beata y la más feliz Paz en el imperio que, antes de la guerra presente, en los tiempos pasados, era bien conocida.

Bajo la forma de bolas amarillas pintadas (con el color del traidor) son mostrados los crímenes y complotes (las maquinaciones) de los habitantes del imperio que impudicamente (insolentemente) someten a prueba al caudillo invencible y muy piadoso Ferdinando II, nuestro señor buenísimo.

Bajo la forma de corazones pintados de color rojo es representada la guerra antes ya mencionada castigando justamente las conspiraciones de los conjurados.

Bajo la forma de bellota es mostrada la pobreza bien conocida y la desgracia (la miseria) de los habitantes del imperio así como la evasión de los rebeldes.

El imperio floreciente [1/1]

El as de picas es un águila imperial que tiene los rácimos de uvas en los picos. En la pierna izquierda tiene una espada, en la derecha, en cambio, el mundo con azucena. Eso significa un imperio floreciente y fuerte.

El libertador corona a los liberados [2/2]

El rey de picas representa al personaje del emperador sentado en el trono. Está coronando a los Húngaros y a los Checos quienes lo rodean. Este gesto significa la amistad del emperador para sus fieles vasallos.

Los obedientes sienten la paz [3/3]

La reina de picas es representada como una mujer sentada en la majestad y recibiendo el juramiento de obediencia de sus vasallos, lo que significa la independiencia posible gracias a la fidelidad y la sumisión respecto al monarca.

La paz engendra el tiempo para el divertimento [4/4]

El jinete es representado como un noble que persigue, con los perros, una liebre huyendo a los viñedos. Esto simboliza los divertimientos de los cuales disfrutaron los habitantes del imperio antes de la guerra.

La paz nos dio el tiempo para el descanso [5/5]

El soldado de infantería jugando a los bolos simboliza el tiempo de descanso y de divertimento.

La gloria de la Bohemia [6/6]

El nueve es una ilustración de la corona de rácimos de uvas, atribuida a los Checos como signo de dignidad.

El esplendor de la Hungría [7/7]

El ocho es atribuido a los Húngaros. Representa el ramo compuesto de ocho rácimos de uvas.

La fertilidad de la Moravia [8/8]

El siete muestra la Moravia cuya fertilidad es designada por una gavilla de trigo y siete rácimos de uvas brotando de ella.

La estrella de Silesia [9/9]

El seis designa la Silesia. Representa la estrella compuesta de seis rácimos de uvas la cual se ve encima de cabeza del asno.

LA TRAICIÓN ES UNA CONSPIRACIÓN POR LA PAZ**Los perros sin dientes no perjudican mucho [10/1]**

El as de diamante representa el águila levantando los ojos al cielo. A su izquierda hay un león. Con el cuerno de caza llama en banda los perros que ladran al águila. Estos animales representan a los rebeldes convocados a la voz de su monarca.

Yo duermo, pero mi corazón queda despierto [11/2]

El rey es un soberano dormitando en el trono. En las manos tendidas a los soberanos de la Bohemia y de la Hungría tiene dos coronas. Por una, tiende la mano Bethelen Gabon, mientras que por otra, a escondidas, Federico. El hecho que están sobre las bolas significa la fortuna insegura y lo que intentan cortar las coronas prueba la añagaza y el engaño de los rebeldes.

A la persona de buena voluntad no se hace daño [12/3]

La reina (el naipe) representa la mujer sentada en el trono. Da las manos a dos reinas estando sobre las bolas (diamantes). Las mujeres intentan quitarla del trono de tal manera que tumbe sobre su cara, lo que significa la amenaza a la libertad por causa de rebeliones.

No tenemos ni un rey ni un emperador [13/4]

El jinete como el soldado rebelde se halla sobre las bolas (diamantes), signo de la Fortuna insegura. Representa al conde de Thurn quien fue comandante de la conjuración.

¿Quién es nuestro Señor? [14/5]

El soldado de infantería armado se encuentra también sobre las bolas de la Fortuna variable, lo que indica que Mansfeld fue compañero de la conjuración.

Voy a reinar [15/6]

El nueve ilustra la corona decorada con cinco diamantes. El Mono hallándose sobre dos bolas, mete su cabeza adentro. Esto indica a Federico quien igualmente como el mono, desea desrazonablemente el poder sobre la Bohemia, sin tomar en cuenta la incertidumbre del destino, anunciada por las bolas debajo de sus pies. En el lugar completamente apartado de la ciudad hay un soldado. Es el Español quien ocupó los bienes de Federico.

Voy a defender solamente a mi mismo [16/7]

El ocho representa el ramo del rúximo de uvas del cual brotan ocho bolas. El cabrio las devora, subiendo la rama con dos pezuñas. El animal tiene la espada – designa a Bethelen Gabor quien presta ayuda a los Checos únicamente por su asunto y por sus beneficios.

Rico es el pan de Cristo, por eso los Moravianos lo comen [17/8]

El siete representa la gavilla de trigo entregando siete hogazas de pan en forma de bolas. De ambas partes, los puercos desgarran la gavilla, lo que simboliza a los Moravianos pilladores (imaginados como cerdos) quienes se apoderan de los bienes de la Iglesia.

Luchemos – venceremos [18/9]

El seis representa al Asno tocando el tambor y llamando a los soldados, lo que designa al comandante Carnovia, quien, igualmente como el asno incita estúpidamente a la rebelión contra el emperador.

LAS MAQUINACIONES ATRAEN LAS GUERRAS**La indulgencia excesiva se convierte en la locura [19/1]**

El as de corazón representa el águila. Con la pata izquierda, en la cual tiene el mundo, hace presión sobre el león. En la derecha, en cambio, tiene una espada alzada hasta arriba, traspasando el corazón. Con este gesto anuncia la disposición a castigar a los rebeldes en la Santa Majestad Imperial.

Contra esta defensa solamente Dios [20/2]

El rey es un personaje del soberano sentado en el trono. En su mano derecha tiene una espada, en la izquierda – el mundo. Arriba de él hay un baldaquín. El sacerdote supremo y tres reyes: español, él de Galia y polaco tienen las espadas levantadas. Los ojos de todos ellos se dirigen a un solo corazón, lo que designa que los monarcas arriba mencionados unánimemente defienden al emperador.

La fe es nuestra victoria [21/3]

La reina simboliza la fe representada como una mujer piadosa que tiene la bandera con el signo de la cruz, lo que designa la más justa guerra declarada a los rebeldes por la defensa de la fe en Cristo.

Dulcemente (y honorablemente) es morir por el emperador [22/4]

El jinete es expresado por tres comandantes- los más eminentes príncipes de Erturia (Toscana), de Baviera y de Sajonia – lo que es el testimonio de la fidelidad.

Defiendo la Fe y al Emperador [23/5]

El soldado de infantería como el Comandante (hetmán) armado se encuentra ante el campamento, lo que indica al príncipe eminente de Bucquoi, lo más alto de grado en esta guerra.

La espada de los Polacos traspasó los corazones de los rebeldes [24/6]

El nueve representa al cosaco de Lisowski con la apariencia del Polaco quien, galopando al caballo, cortó de un tajo la corona compuesta de nueve corazones. Este gesto anuncia la disponibilidad de cosacos polacos para llegar hasta los corazones de los rebeldes.

Las potentes flechas agudos con el cabrón devastante [25/7]

El ocho representa la rama y ocho corazones que broten de ella. Al lado hay un cabrío intentando tragarlos. De una parte, lo alcanzan las flechas del Polaco, de otra, lo hieren los mosquetes del Napolitano. Esta imagen sugiere que los Polacos y los Napolitanos querían, entre otros, destruir a Bethelen Gabor.

Las riquezas que absorbió, Dios arrancó de él [26/8]

El siete representa la gavilla de trigo que desgranar los Valones y los Polacos. Esta escena simboliza a los soldados de nacionalidades arriba mencionadas que quieren pisotear a los Moravianos.

(Qué bonito) nosotros, manzanas, nadamos [27/9]

El seis representa al asno que perdió su cola, su estrella, un pie y las orejas. Sin embargo, toca todo el tiempo el tambur intentando de esta manera reunir a los soldados. El naípe ilustra al comandante infame Karnowski quien procede como loco con los Silesianos.

**DESPUÉS DE LA GUERRA, EL TRIUNFO DEL VENCEDOR, AY DE LOS VENCIDOS
A la cabeza se halla el mismo que antes, pero manda al otro [28/1]**

El as de trébol es representado de la misma manera como el as de picas – es un águila. La única diferencia consiste en esto que tiene bellotas, no como el precedente – los ráncimos de uvas. Esta imagen demuestra que la guerra arriba mencionada no perjudicó en nada al soberano, pero únicamente a los súbditos.

Federico, cuando tenía alguna importancia, no comprendió, es igualado a los animales que no piensan [29/2]

El rey bajo la figura de jabalí en la corona checa devora las bellotas debajo del roble. Este animal simboliza a Federico cuyos deseos inmensos condujeron al fin miserable.

La evasión como el fin de la alianza herética [30/3]

La reina es una mujer que tiene la cabeza con siete serpientes. La mujer herida en todo el cuerpo se evade a caballo manchado de la sangre, lo que simboliza la fuga de heréticos rebeldes.

Poned cuidado para que vuestra evasión no tenga lugar en invierno [31/4]

El jinete es un soldado armado quien deja el arma y se evade a las montañas. Este personaje recuerda al caballero de Thurn quien huyó a las montañas, Dios sabe donde.

El exterminio es el fin de los viles [32/5]

El soldado de infantería es un soldado armado, quien, sin pierna, cajeando, se escapa. Se acerca a la cuerda pendiente del roble, lo que significa una derrota definitiva de Mansfeld, coronel herético.

Así pasa la gloria del mundo [33/6]

El nueve es presentado como el mono que navega (sobre su cuello hay una corona compuesta de 7 bellotas, mientras que, por detrás, aparecen los Checos, reteniendo la embarcación con las cuerdas), lo que representa a Federico, quien huyó, suscitando una grande aflicción de los Checos.

Su recuerdo se perdió con un gran ruido [34/7]

El ocho representa a Bethelen Gabor quien levanta el vuelo con la cigüeña, teniendo al mismo tiempo en la mano izquierda la Hungría simbolizada por el ramo con ocho bolletas, lo que hay que comprender como la evasión de Bethelen Gabor y el intento del rapto del reino de Hungría que acaba de ser abandonado.

El jabalí la devoró [35/8]

El siete es representado como una gavilla destruida y el cerdo que está de pie sobre ella, lo que simboliza la soledad de Moravia causada por los heréticos.

Éste huyendo, de nuevo va a huir [36/9]

El seis representa al asno mutilado de diferentes maneras, a pesar de esto, huyendo con tres piernas, perseguido por un Polaco quien lo hace sufrir. Anuncia la última páliza de todos, particularmente de los Silesianos llevando la rebelión el más largo tiempo.

Пояснення таємниці нових гральних карт, що зветься Картами лісовських козаків [0]

У вигляді вина, що намальоване зеленим кольором, відображений найбільш благословенний і щасливий в імперії Мир, котрий у попередні часи, перед нинішньою війною, був добре відомий.

У вигляді намальованих жовтих куль (колір зрадника) показані злочини і змови [інтриги] мешканців імперії, котрі безсоромно і [нахабно] випробовують непереможного і дуже благочестивого правителя ФЕРДИНАНДА II, Пана нашого наймилосерднішого.

У вигляді сердець червоного кольору зображена, вже вищезгадана війна, яка справедливо карає інтриги змовників.

У вигляді жолудя постають добре відомі мешканцям імперії біда і нещастя [злидні] мешканців імперії, а також втеча бунтівників.

Процвітаюча Імперія [1/1]

Туз вина – це імператорський орел, котрий тримає в дзьобах виноградні грона. У лівій нозі він тримає меч, а в правій – світ з лілією. Карта означає процвітаючу, сильну імперію.

Визволитель коронує визволених [2/2]

Король вина зображений у вигляді імператора, що сидить на троні. Імператор коронує угорців і чехів, які його оточують. Цей жест означає дружнє ставлення імператора до його вірних підданих.

Мир надходить для покірливих [3/3]

Королева вина зображена у вигляді жінки, котра велично сидить і приймає клятву вірності від підданих. Це означає незалежність, котра можлива завдяки відданості і покірності владі.

Мир дає час на розваги [4/4]

Кіннотник постає у вигляді шляхтича, котрий разом з собаками женеться за зайцем, що тікає у виноградники. Карта означає розваги, в яких перед війною брали участь мешканці імперії.

Мир дав нам час на відпочинок [5/5]

Піхотинець, який грає в кеглі, означає час, що відведений
WINNO BYĆ: час, що відведений на відпочинок на відпочинок і розваги.

Слава Чехії [6/6]

Дев'ятка має вигляд корони з виноградних грон, якою була удостоєна Чехія на знак честі.

Пишнота Угорщини [7/7]

Вісімка приписується Угорщині і являє собою гілку, що складається з восьми виноградних ґрон.

Урожайність Моравії [8/8]

Сімка зображує Моравію, урожайність якої символізує сніп пшениці і сім виноградних ґрон, що виростають з нього.

Зірка Сілезії [9/9]

Шістка означає Сілезію, яка являє собою зірку, що видніється над головою осла і складається з шести виноградних ґрон.

ЗРАДА – ЦЕ ЗМОВА НА МИР**Беззубі собаки не завдають шкоди [10/1]**

Туз кольору дзвоників постає у вигляді орла, що підносить очі до неба. З лівого боку від нього стоїть лев. Мисливським рогом він скликає в зграю собак, що гавкають на орла. Ці тварини означають бунтівників, які з'явилися на заклик (свого ватажка).

Я сплю, але серце моє пильнує [11/2]

Король – це правитель, що дремає на троні. В руках, простягнених до правителів Чехії і Угорщини, він тримає дві корони. За однією з них тягнеться Бетлен Габор, за другою – потайки – Фрідріх. Факт, що правителі стоять на кулях, означає мінливу фортуни, і оскільки вони намагаються відрізати корони, це свідчить про підступність і обман бунтівників.

Не можна скривдити того, хто дає згоду [12/3]

Королева [карта] представлена в образі жінки, що сидить на троні і подає руки двом королевам, які стоять на кулях [дзвониках]. Жінки намагаються стягнути королеву з трону таким чином, щоб та впала обличчям додолу, що означає загрозу свободі з приводу бунтів.

У нас немає короля, але є імператор [13/4]

Кіннотник у статі солдата-бунтівника стоїть на кулях [дзвониках], що є знаком мінливої фортуни. Він означає графа Турна, який був ватажком змови.

Хто Господь над нами [14/5]

Піхотинець у вигляді озброєного солдата подібним чином стоїть на кулях мінливої фортуни. Це вказує на те, що Мансфельд був прихильником змови.

Буду царювати [15/6]

Дев'ятка зображує корону, прикрашену п'ятьма дзвониками. Мавпа, що стоїть на двох кулях, протискує в неї голову. Це вказує на Фрідріха, який, ніби нерозсудлива мавпа, прагне влади над Чехією, не зважаючи на мінливість долі, котру віщують кулі під його ногами. Зовсім віддалік від міста стоїть солдат. Це іспанець, який захопив майно Фрідріха.

Буду захищати тільки себе [16/7]

Вісімка являє собою гілку з виноградними гронами, з якої виростає вісім куль. Козел, що дереться двома копитами на гілку, пожирає їх. Тварина тримає меч – це означає Бетлена Габора, який підтримує чехів лише у своїх справах і для власної користі.

Хліб Христа насичує, тому моравці його споживають [17/8]

Сімка являє собою сніп пшениці, з якого виростає сім буханок хліба у вигляді куль. З обох сторін сніп розтягують вепри, що означає моравців-грабіжників (вони постають у вигляді свиней), котрі захоплюють багатства Костьолу.

Будемо боротися – і переможемо [18/9]

Шістка зображує Осла, який б'є в барабан і скликає солдатів, що означає правителя Крновського князівства, який, наче осел, безглуздо підбурює до заколоту проти імператора.

ПІДСТУПНІСТЬ ПРИЗВОДИТЬ ДО ВОЄН**Надмірне терпіння перетворюється на лють [19/1]**

Чирвовий туз зображує орла. Лівою лапою він тримає світ і тисне нею на лева. У правій – тримає піднесений до гори меч, який пронизує серце. У цьому жесті відтворюється готовність покарати бунтівників Святійшою Імператорською Величністю.

Проти цього захисту лише Бог [20/2]

Король – це правитель, що сидить на троні. В правій руці він тримає меч, у лівій – світ. Над ним знаходиться балдахін. Первосвященник і три короля: іспанський, гальський і польський – тримають підняті мечі. Їх погляд спрямований на одне серце і означає, що вищезгадані королі одноставно захищають імператора.

Віра – наша перемога [21/3]

Королева втілює в собі віру, постає в образі благочестивої жінки, яка тримає хоругву з символом хреста, що означає найбільш справедливу війну, оголошену бунтівникам на захист віри в Христа.

Відрадно (і почесно) вмирати за імператора [22/4]

Кіннотник постає в образі трьох правителів – найбільш відомих герцогів Етрурії [Тоскани], Баварії і Саксонії – що свідчить про вірність.

Захищаю Віру і Імператора [23/5]

Піхотинець у вигляді озброєного ватажка (гетьмана) стоїть перед військовим табором, що вказує на відомого графа де Бюкуа, найбільш високопоставленого воєначальника в цій війні.

Меч поляків пронизав серця бунтівників [24/6]

Дев'ятка зображує лісовського козака у вигляді поляка, який скаче верхи. Одним ударом меча лісович розрубав корону, що складається з дев'яти сердець. Цей жест символізує готовність польських козаків дістатися до сердець бунтівників.

Загострені стріли потужні, з вугіллям розжареним [25/7]

Вісімка представлена у вигляді гілки, з якої виростає вісім сердець. Поряд стоїть козел, який намагається їх проковтнути. З одного боку його наздоганяють стріли поляка, з іншого – ранять мушкети неаполітанця. Цей образ говорить про те, що поляки і неаполітанці хотіли між іншим знищити Бетлена Габора.

Багатства, які він поглинув, Бог вивергнув з нього [26/8]

Сімка постає у вигляді снопа збіжжя, який молотять валонійці і поляки. Ця сцена означає солдатів вищезгаданих національностей, котрі хочуть розтоптати моравців.

(Як красиво) ми, яблука, плаваємо [27/9]

Шістка являє собою осла, який втратив хвіст, зірку, ногу і вуха. Однак він весь час вдаряє у барабан, намагаючись таким чином скликати солдатів. Карта символізує підступного ватажка Карновського, який разом із сілезцями вчиняє, як навіжений.

ПІСЛЯ ВІЙНИ ТРИУМФ ПЕРЕМОЖЦЯ, ГОРЕ ПЕРЕМОЖЕНИМ**На чолі стоїть той самий, що раніше, але очолює інших [28/1]**

Туз жолудів зображений так само, як і туз вина – у постаті орла. Єдина різниця полягає в тому, що він тримає жолуді, а не виноградні грона, як попередній. Цей образ співвідноситься з вищезгаданою війною, котра нічим не нашкодила владі, а лише підданим.

Фрідріх, який не зрозумів свого значення, прирівнюється до немислячих тварин [29/2]

Король у вигляді вепра в чеській короні пожирає жолуді під дубом. Тварина ототожнюється з Фрідріхом, жага влади якого призвела до жалюгідного кінця.

Союз єретиків вдається до втечі [30/3]

Королева – це жінка з головою у вигляді семи змій. Поранена і закривавлена, вона втікає на забрудненому кров'ю коні, що означає втечу збунтованих єретиків.

Стережіться, щоб ваша втеча не трапилася взимку [31/4]

Кіннотник постає в образі озброєного солдата, який кидає зброю і тікає в гори. Ця постать нагадує лицаря Турна, що втік в гори, бозна-куди.

Загибель – кінець нечестивих [32/5]

Піхотинець – це озброєний, безногий солдат, котрий втікає, кульгаючи. Він наближається до вірвовки, яка звисає з дуба, що означає остаточну поразку Мансфельда, полковника-єретика.

Так минає слава мирська [33/6]

Дев'ятка постає у вигляді мавпи, яка пливе на човні (на її шиї корона, що складається з 7 жолудів, ззаду з'являються чехи, які утримують човен вірвовками), що означає Фрідріха, котрий викликавши у чехів великий жаль.

Пам'ять про нього зникла безслідно [34/7]

Вісімка означає Бетлена Габора, котрий відлітає з лелекою, одночасно тримаючи в лівій руці Угорщину, яку символізує гілка з вісьмома жолудями, що слід розуміти, як втечу Бетлена Габора і спробу вкрасти тільки-но залишене королівство Угорщини.

Вепр пожер її [35/8]

Сімка постає у вигляді знищеного снопа і свині, яка стоїть за ним, що символізує самотність Моравії, викликану єретиками.

Той, що втікає, знову кинеться навтіки [36/9]

Шістка являє собою сильно покаліченого осла, який, незважаючи на це, він втікає на трьох ногах. Осла переслідує і мучає поляк. Карта сповіщає останнє шмагання всіх, особливо сілезців, котрі найдовше підтримували заколот.

DECLARATIO
 MYSTERII NOVORVM
 FOLIORVM LYSORIORVM,
 DICTORVM,
 FOLIA ROSAKORVM Lissouianum.

*Sub uino uiridi colore depicte describitur foelicissima et beatissima
 Pax Imperij, quae ante praesens bellum quondam clarissima fuit.*

*Sub globis flauo (quae traditoris colore) depictis, fructus et conspi-
 rationes facularum imperij, quas contra sanctissimum ac plurissi-
 mum imperatorem FERDINANDVM II. Dominum nostrum clemen-
 tissimum, impudentes (quod delicti) attentarunt, denotantur.*

*Sub cordibus rubro colore depictis, bellum praesens Conspirationes me-
 ritò castigans, exprimitur.*

*Sub glandina uero, inopia et miseria facularum imperij omnibus notissima,
 declaratur: atque fuga & bellum designatur.*

J.

*Itus, uiridis coloris; significatur per Aquilam
Imperialem, botros uini in rostris gladium
absconditum in pede sinistro, Orbem
uero cum litto in dextro tenentem,
quod connotat floridum
Imperium.*

[1/1]

Z.

*Rex viridis coloris significatur per Imperatoris personam
super solium sedentem, atque Hungaros, ac Bohemos,
sine inde circumstantes, coronantem; quod conno-
tat, amorem Imperatoris erga Subditos,
et per consequens felicitatem eorum.*

3.

Regina depingitur in forma foeminae in Ma-
 gestate sedentis, atque Obedientiam à sub-
 ditis eam uocantibus, recipientis; et signi-
 ficat libertatem, fidelitate et obedi-
 entia constare.

[3/3]

4.

*Equestris, designatur per Nobilem, qui leporem
inter vineas fugientem, cum canibus insequi,
tury, quod Delicias Incolarum Imperij, qui,
bus ante bellum fruebantur, representat.*

5.

*Pedestris, ludus Pyramidum exco-
cans otia designat.*

[5/5]

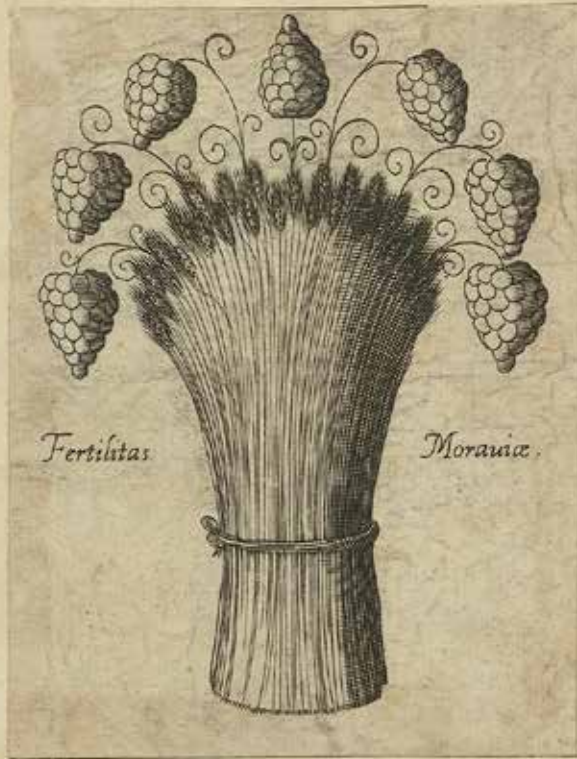
6.
Nonavius, attribuitur Bohemia per Co.,
vonam ex nouis bobtis uini coadu,,
natam, designata.

7.

*Octonastus adscribitur Hungariae, quae per
ramum octo botros uini habentem significat.*

[7/7]

8.

Septenarius Moraviam significat, cuius fertilitas exprimitur, per septem botros vini ex Manipulo tritici egrescentes.

9.

*Senarius, significat Silesiam per stellam sex
 botris ueni terminatam, super caput Asini
 existentem.*

[9/9]

FRANVS
INSIDIATVR PACI.

3.

*Thus flavi coloris, significatur per Aquilam in caelum
oculos erigentem, iuxta quam à sinistris stat Leo,
tubâ uenatica canes congregans, qui latrantes
contra Aquilam, significant Rebelles ad uo-
cem principalis congregatos fuisse.*

z.

Rex significatur per imperatorem in solio dormituroientem, duasque Coronas hinc inde super Hungaros et Bohemos circumstantes tenentem, quarum unam Bebbelhem Gabor, alteram uero Fridericus furtiue accedentes, et in globis incerti verum euantus stantes praescindere conantur; per quod fraudes Rebellium designantur.

[11/2]

3.

*Regina significatur per Forminam in solio sedentem
 manusque duabus Reginis super globos stantibus
 porrigentem; quae cum ab ipsis de solio traba,
 tur, ut in faciem cadat: significat liberta-
 tem Rebellionibus perire.*

4.

*Equestris in forma Militis rebellis super globos
incertae Fortunae stantis, significat Comitem
de Thurn conspirationis hucem fuisse.*

[13/4]

5.

*Pedestris, in forma Militis armati similiter super
globos uariabilis fortunæ existentis denotat
socium conseruationis Mansfletum fuisse.*

6.

Nonarius, significatus per Coronam quinque globos in uer-
 tice habentem, quam Simia itidem super duos globos con-
 sistens subintrat, representat Fredericum ad instar
 Simiae Regnum Bohemiae stulte affectasse, neq;
 globos incertae Fortuna, qui sub pedibus ip-
 sius erant, considerasse. Quod autem
 seorsim Miles in ciuitate cernitur,
 significat Hispanum Frederici
 bona occupasse.

[15/6]

7.

Oclonarius significatus per ramum octo botros uini
 flauii ad instar globorum coadunatos, quem ca,
 per ascendens duobus pedibus, deuorat, te,
 nensq; gladium in pede representat Beth,
 lem Gaborum, Bobemos non nisi ratio,
 ne et respectu sui commodi adiuuasse.

[16/7]

8.

Septenarius, per manipulum tritici, septem panes
 ad instar globorum, producentis expressus ex
 utraque parte à Levis dilaceratur; Quod
 connotat Moravicos divestros ad
 instar Levcorum depictorum bu,
 na Ecclesiae dilacerasse.

[17/8]

9.

Senavius significatus per Asinum Tympana pul-
sando milites congregantem, representat be-
cem Carnouice ad instar Asini stultè
contra Imperatorem Bebelles stimulasse.

FRANDES
BELLA TRAHUNT.

i.

*Thus rubei coloris designatur per Aquilam Leonem si,
nistro pede calcantem (in quo Orbem tenet) in dex.,
tro autem gladium erectum tenentem, super
quem est cor transfixum: quo designat
resolutionem Sacrae Caes. Maiestatis
ad puniendum rebelles.*

[19/1]

2.

Rex depingitur in forma Imperatoris super solium cum
 gladio in dextra, et Orbe in sinistra sedentis, super
 quem Baldachinum, et gladios erectos tenent Sum-
 mus Pontifex, et tres Reges Hispaniarum, Gal-
 liarum et Polonorum; ante quorum omniū
 oculos est unicum cor; per quod signi-
 ficatur praefatos Monarchas uno
 corde Imperatorem defendere.

[20/2]

3.

Regina designatur per Fidem in forma deuotae feminae
 depictam, vexillum cum signo Crucis tenentem, per
 quod bellum contra Rebelles pro fide Christi
 iustissimum esse demonstratur.

[21/3]

4.

*Equestris in forma trium Generalium depictus;
Illustriſſimorum Ducum Hebrunia, Bauaria,
et Saxoniae fidelitatis reſum obteſtatur.*

5.

*Pedestris in forma Generalis armati castra praeca-
dentis illustrißimum Comitem de Bucquoi, Sic,
pyemum totius belli Generalem designat.*

[23/5]

6.

*Nonarius super Coronam ex novem corvilibus coadunatam,
quæ currens Kozakus Lissouciensis in habitu Polonico,
uno ictu per medium gladio dissocavit; per quod
denotatur strenuitatem Polonorum Kozakorum
usque ad corda Rebellium penetrasse.*

[24/6]

7.

*Octonarius per ramum octo corda habentem designatur, astat
autem Caper sugiens corda, quem ex una Polonus sagittis
urget, ex altera uerò parte Neapolitanus tormentis seu
Muschetis conquassat, per quod insinuatæ Polonos
et Neapolitanos inter ceteros Bethleem Gabo,
nem exinanire.*

[25/7]

8.

*Septenarius, designatur per Valonos et Polonos mani,
pulum trahentes; per quod ostenditur profalarum
Nationum Milites Moravos pro caeteris humiliasse.*

9.

Senarius designatus per Asinium, qui caudam, stellam, pedem,
 et aures iam amisit, adhuc tamen Tympanum pulsans
 congregare militem conatur; per quod ostenditur ne-
 quissimum Ducem Carnouensem, cum suis Sile-
 sifs prae caeteris insanire.

[27/9]

POST BELLVM
 VICTORI TRIUMPHVS;
 VICTIS MISERIA.

Idem qui ante sed non iisdem praeest

3.

*Thus, glandinae coloris designatur eodem modo, sicut
 in primo colore viridi, excepto, quia ille in rostris
 habet, hic vero glandinas tenet, per quod de
 signatio praefatum bellum nihil imperva
 tori nocere, sed tantum subditis.*

2.

*Rex designatus per Aprum Coronam Bohemiam in collo
habentem: sub quercu glandines uovantem designat
Fridericum ex altis desiderijs, in profundum ve-
rum euentum decidisse.*

[29/2]

3.

Regina in forma foeminae septem capita serpentina
habentis, per totum corpus uulnerata, in equo pleno
gutturum sanguinis fugientis, repræsentat
fugam Hæreticæ confederationis.

[30/3]

*Equestris, in forma militis armati, amissis armis
inter montes fugiens, rememorat Comitem de
Thurn inter montes, deus scit, quò fugisse.*

[31/4]

S.

*Pedestris in forma militis armati, sine uno pede clau.,
dicando fugiens, et funi de quereu pendenti ap.,
proximans, significat extremam miseriam
Mansfeldi: Hæreticorum Collonelli.*

6.

Nonarius, per Simsam nauigantem (in cuius collo, corona ex 7. glandinibus coordinata, retro autem Bohemi nauicæ, lam per feram tenentes cernuntur) designatus, repræsentat Fredericum, summo cum dolore Bohemorum fugisse.

[33/6]

7.

Octonarius, per Bellehem Gaborum, cum Ciconia auolantem,
atque Hungariam in forma vami octo glandines habentis in
sinistra tenentem designatus, fugam Bellehem Gabor, atq;
conatus eius, regnum Hungariae (postquam illud de-
solauit) auferendi, representat.

[34/7]

8.

Septenarius, per maniculum hinc inde distractum,
atque porcum super ipsum stantem designatus;
desolationem Moraviae per Haereticum fa-
ctam representat.

[35/8]

9.

Senarius, per Asinum diversimodè mutilatum, et nibilo,,
 minus super tres pedes fugientem, atq; à Polono ean,,
 dem flagellante insectum, designatus: promittit
 postremam omnium flagellationem, Silesiacæ
 tanquam longioris ultra omnes Rebellionis.